

Novo Nordisk Fonden

ÅRSRAPPORT 1. JANUAR - 31. DECEMBER 2018

Årsrapporten for Novo Nordisk Fonden 2018 er forelagt og godkendt på fondsbestyrelsesmødet den 14. marts 2019.

Ole Ramsby
Dirigent

Indhold

Rapport fra Bestyrelsesformanden	4
Rapport fra Executive Management	6
Ledelsesberetning	8
Hovedtal og nøgletal	24
Ledelsens påtegning	25
Revisionspåtegning	26
Koncernregnskab for Novo Nordisk Fonden	
Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december	28
Balance pr. 31. december	29
Egenkapitalopgørelse	31
Pengestrømsopgørelse	32
Noter	33
Regnskab for Novo Nordisk Fonden	
Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december	63
Balance pr. 31. december	64
Egenkapitalopgørelse	65
Pengestrømsopgørelse	66
Noter	67
Dattervirksomheder	70

Rapport fra Bestyrelsesformanden

Til gavn for mennesker og samfund

Det er en stor glæde, at jeg på vegne af bestyrelsen for Novo Nordisk Fonden kan aflægge fondens årsrapport, efter at jeg den 1. juli 2018 fik overdraget hvervet som bestyrelsesformand fra Sten Scheibye. Marianne Philip fik samtidig overdraget hvervet som næstformand fra Steen Riisgaard.

Fonden har gennem de seneste år gennemgået en rivende udvikling, som forventes at fortsætte også i de kommende år. Dette skyldes ikke mindst resultaterne i selskaberne i Novo Gruppen – Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S – og fondens investeringsaktiviteter, der varetages af Novo Holdings A/S. Fondens årsrapport udgør en samlet afrapportering for aktiviteterne i koncernen.

Novo Nordisk Fonden skal i overensstemmelse med sine vedtægter være et stabilt grundlag for den forsknings- og erhvervsmæssige virksomhed, der drives af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S og bevare et kontrollerende ejerskab i de to virksomheder. Derudover har fondsbestyrelsen en ambition om, at fondens investeringer uden for Novo Gruppen øges.

Fonden har qua selskabernes gode resultater over de seneste år haft mulighed for i betragtelig grad at udvide sine uddelinger og dermed sit aftryk på omverdenen. I perioden 2014-2018 har fonden således uddelt DKK 16,1 mia. fordelt på 1.805 bevillinger.

2018 markerede også afslutningen på en femårig strategiperiode fra 2014 til 2018, hvor alle de mål, bestyrelsen havde sat, er blevet indfriet.

Ny strategi

Novo Nordisk Fondens nye strategi blev vedtaget af bestyrelsen i maj 2018 og er retningsgivende for fondens arbejde og bevillinger i en ny femårig periode fra 2019 til 2023. Novo Nordisk Fonden vil

med Danmark som sit primære omdrejningspunkt markant øge sine udbetalinger frem til 2023.

I de kommende år vil Novo Nordisk Fonden inden for sine vedtægter udbrede støtten til flere områder. Fonden vil således yde støtte inden for seks hovedområder:

- » Biomedicinsk og sundhedsvidenskabelig forskning og anvendelse
- » Patientcenteret, forskningsbaseret behandling
- » Life science forskning for bæredygtig udvikling og anvendelse i industrien
- » Naturvidenskabelig og teknisk videnskabelig forskning og interdisciplinaritet
- » Uddannelse, formidling og innovation
- » Sociale og humanitære indsatser

Det er bestyrelsens ambition i de kommende år at støtte forskning, behandling, udvikling og innovation, der kan forbedre menneskers liv og bidrage til at skabe et bæredygtigt samfund.

Vi vil også øge vores støtte til interdisciplinaritet i anerkendelse af at mange store gennembrud finder sted i grænsefladerne mellem videnskabelige discipliner, fx biomedicin, naturvidenskab og bioteknologi.

På uddannelsesområdet vil Novo Nordisk Fondens støtte have fokus på hele uddannelsesvejen. Vores ambition er at skabe større interesse og begejstring for naturvidenskab blandt børn og unge for at inspirere flere til at tage en kompetencegivende uddannelse inden for de naturvidenskabelige fag.

Styrkelse af ledelsen

Vi har styrket fondens direktion, så den nu består af adm. direktør Birgitte Nauntofte og vice adm. direktør Niels Peder Nielsen, ligesom vi har styrket organisationen ledelses- og medarbejdermæssigt, så den matcher vores ambitionsniveau og støtte af nye fagområder

Jeg vil afslutningsvis gerne benytte lejligheden til at takke fondens bestyrelse, selskabsbestyrelserne i Novo Gruppen, komiteemedlemmer, samt ledelser og medarbejdere i hele Novo Nordisk Fond Koncernen for deres bidrag i 2018. Vi kan se frem til en meget spændende udvikling i de kommende år til glæde for menneskers liv og samfundets bæredygtighed.

Lars Rebien Sørensen,
Bestyrelsesformand

Rapport fra Executive Management

Fondens aktiviteter i 2018

For Novo Nordisk Fonden var 2018 et begivenhedsrigt år med stor aktivitet og mange forandringer, hvor fonden bevilgede DKK 3,9 mia. og øgede sine udbetalinger fra DKK 1,3 mia. i 2017 til DKK 1,75 mia. i 2018. Samtidig udvidede og ændrede fonden sin organisation for at kunne eksekvere den nye strategi for de kommende fem år.

Uddelinger

Den helt overvejende del af Novo Nordisk Fondens bevillinger falder inden for to kategorier:

- » Bevillinger efter åbne opslag
- » Enkeltstående, strategiske bevillinger

For begge kategorier gælder som et grundprincip, at fonden støtter projekter af høj kvalitet. Fonden har en grundig udvælgelsesproces, hvor alle ansøgninger inden en beslutning om bevilling træffes vurderes i videnskabelige udvalg og komiteer eller gennem international fagfælle vurdering.

Fondens bevillinger i åben konkurrence blev øget markant i 2018, og fonden modtog igen i 2018 en lang række højt kvalificerede ansøgninger om støtte til ambitiøse og nyskabende projekter – i alt modtog fonden flere end 2.300 ansøgninger, som blev vurderet i en af fondens videnskabelige komiteer. Fonden vil gerne rette en stor tak til de 120 eksterne medlemmer, der i 2018 har været tilknyttet fondens stående komiteer, som har udført et stort og væsentligt bedømmelsesarbejde for fonden. Og vi vil også gerne rette en stor tak til de mange ansøgere, der har brugt megen tid og energi på at søge os om støtte. Det gælder både dem, der har fået godkendt en bevilling, og de mange flere, der har modtaget et afslag.

En række af komiteerne har i 2018 fået forøget deres bevillingsbudgetter. Fonden har bl.a. lanceret et nyt ambitiøst karriereprogram målrettet de dygtigste og mest talentfulde forskningsledere på alle niveauer og udvidet fra ét til fire

forskningsfelter, så mange flere forskere nu kan blive en del af programmet.

For første gang uddelte fonden bevillinger i åben konkurrence inden for naturvidenskabelig uddannelse og formidling, social indsats og inden for den humanitære indsats med et tematisk fokus. Fonden uddelte mere end DKK 130 mio. og oplevede en overvældende interesse, med væsentlig flere kvalificerede ansøgninger, end der kunne uddeles bevillinger til.

Blandt de strategiske bevillinger uddelt i 2018 kan det fremhæves, at fonden:

- » imødekom en ansøgning fra Novo Nordisk Foundation Center for Basic Metabolic Research på DKK 700 mio. til at accelerere centrets grundforskning (og herunder investere i nye teknologiplatforme) og styrke uddannelses- og formidlingsaktiviteterne med det formål yderligere at bidrage med ny viden til at forebygge og behandle metaboliske sygdomme som fedme og diabetes.
- » bevilgede DKK 835,4 mio. til at styrke diabetesindsatsen i Region Sjælland. Der er dermed bevilget støtte på i alt DKK 7,4 mia. til at styrke diabetesindsatsen i alle fem regioner i Danmark, ligesom fondsbestyrelsen i 2018 også godkendte et visionsoplæg for en styrket diabetes- og livsstilsindsats i Grønland, som vi ser frem til at arbejde videre med i 2019.
- » lancerede LIFE, et nyt stort almenyttigt læringscenter, der vil stille gratis undervisningstilbud inden for naturvidenskab til rådighed for skoler i hele landet. Udover digitale læringstilbud og et fysisk læringscenter i Lyngby omfatter initiativet også specialbyggede rullende laboratorier, der vil komme på besøg på skoler over hele landet. En bevilling på DKK 168 mio. (heraf DKK 55 mio. til etablering af LIFE ejendomsfond) er givet i 2018. Herefter er det hensigten, at bevillinger på op til i alt DKK 1,6 mia. skal finansiere centrets aktiviteter de næste 10 år.

- » bevilgede DKK 100 mio. til Team Denmark til etablering af Nationalt Elitesport Center, der skal styrke Danmarks konkurrenceevne inden for international eliteidræt og skabe ny viden om fysisk aktivitet, der også kan komme den brede befolkning til gavn.
- » godkendte en opstartsbevilling på DKK 132,1 mio. til etablering af Nationalt Genom Center under Sundheds- og Ældreministeriet. Heraf er DKK 102 mio. bevilget til at sætte gang i etablering af centrets data- og computerenhed i starten af 2019. Yderligere bevilget op til DKK 30 mio., så ministeriet kan inddrage førende danske og internationale eksperter i udarbejdelsen af en fremtidssikret drejebog for centret.

Fonden uddelte desuden igen i år en række hæderspriser for at belønne og anerkende individer for unikke indsatser inden for forsknings- og undervisningsområdet. Den største af disse, EASD-Novo Nordisk Foundation Diabetes Prize for Excellence på DKK 6 mio., gik til Gökhan Hotamışlıgil, professor ved Harvard T.H. Chan School of Public Health i USA, for hans ekstraordinære forskningsindsats, der har frembragt banebrydende ny viden om sammenhæng mellem fedme og diabetes og potentielle muligheder for behandling.

I 2018 uddelte fonden desuden for første gang nye undervisningspriser samt en pædagogpris for at anerkende lærere og pædagogers arbejde med at skabe interesse og motivation for naturvidenskab blandt børn og unge.

Af andre højdepunkter for året kan nævnes, at BioInnovation Institute (BII) slog dørene op i nye lokaler på COBIS i København, og at de første startup-virksomheder nu har gennemført et af de tre programmer, som BII tilbyder i den indledende fase. Det er planen at udvide med yderligere programmer, når instituttet er i fuld drift. På mandat af Novo Nordisk Fonden har Novo Holdings oprettet REPAIR Impact Fund med henblik på at styrke udviklingen af lægemidler i kampen mod antibiotikaresistens. Repair Fonden har fået en kapital på DKK 1 mia. til at investere i 20 lovende projekter i de kommende år. Håbet er, at initiativet kan være med til at udvikle nye lægemidler til behandling af infektioner.

Fondens organisation

Fonden har i 2018 styrket organisationen, så den matcher ambitionsniveauet og ønsket om at støtte nye fagområder, ligesom fondens ledelse er suppleret med markante ansættelser. Der er ansat ledere til fondens nye fokusområder samt for LIFE og BII, som er to af fondens største enkeltindsatser. Fonden har desuden styrket enkelte afdelinger med flere nyansættelser, og antallet af medarbejdere steg derfor fra 69 ultimo 2017 til 106 ultimo 2018, hvilket svarer til en stigning på 54%. Væksten er en nødvendig kapacitetsopbygning for at udmønte fondens strategi.

Vi vil gerne rette en stor tak til medarbejderne for deres store bidrag til fondens udvikling i 2018 og ligeledes takke vores komite-medlemmer og bedømmere for en fantastisk indsats. Vi glæder os til det kommende år og til et fortsat godt samarbejde med fondsbestyrelsen, bevillingsmodtagere og samarbejdspartnere.

Birgitte Nauntofte
Administrerende direktør

Niels Peder Nielsen
Vice administrerende direktør

Ledelsesberetning

Årsrapporten for Novo Nordisk Fonden for 2018 er aflagt i overensstemmelse med internationale regnskabsstandarder (IFRS), som er godkendt af EU.

Formål og mission

Novo Nordisk Fonden er en uafhængig dansk erhvervsdrivende fond, hvis historie strækker sig tilbage til 1922, hvor Nobelpristager, professor August Krog af Insulinkomiteen i Toronto fik rettighederne til at producere insulin i Skandinavien. Fonden har følgende vedtægtsbestemte hovedformål:

- » at udgøre et stabilt fundament for den erhvervmæssige og forskningsmæssige virksomhed, som drives
  - › af Novo Nordisk A/S, der er beskæftiget med forskning i, udvikling, produktion og salg af farmaka og relaterede produkter og ydelser,
  - › af Novozymes A/S, der er beskæftiget med at drive forskning, udvikling, produktion og handel med biologiske løsninger,
  - › og af andre fremtidige aktie- eller anpartsselskaber, hvori fondens datterselskab, Novo Holdings A/S, måtte besidde en væsentlig ejerandel, eller over hvilket Novo Holdings A/S måtte udøve væsentlig indflydelse, gennem fuldmagt eller på anden måde,
- » at yde støtte dels til fysiologisk, endokrinologisk og metabolisk forskning, dels til anden lægevidenskabelig forskning,
  - » at yde støtte til forskningshospitalsvirksomhed inden for diabetes i Danmark, og i øvrigt
  - » at yde støtte til andre videnskabelige og til humanitære og sociale formål.

Fondens vision er at yde et betydende bidrag til forskning og udvikling, som forbedrer menneskers liv og samfundets bæredygtighed.

På det erhvervmæssige område er det fondens ambition, at virksomhederne i Novo Gruppen positionerer sig som internationalt anerkendte og betydende aktører samt skaber fornyelse og forretningsresultater i verdensklasse. Det skal ske gennem forskningsbaserede produkter og ydelser, der forbedrer bekæmpelse af sygdom og understøtter bæredygtig anvendelse af naturens ressourcer.

På det uddelingsmæssige område ønsker fonden at fremme forskning, innovation, uddannelse, sociale og humanitære indsatser og patientbehandling ved universiteter, hospitaler og andre non-profit vidensinstitutioner i Danmark og det øvrige Norden. Bevillingerne fra fonden er et supplement til de offentligt støttede aktiviteter, ved universiteter og hospitaler. Fonden ønsker at bidrage til, at Danmark og det øvrige Norden udvikles og anerkendes som et internationalt sundhedsvidenskabeligt og bioteknologisk kraftcenter.

Strategiske mål for Novo Nordisk Fondens virke

Fondsbestyrelsen har i sin strategi 2014-2018 udstukket strategiske mål for fondens samfundsmæssige aftryk og for dens kommercielle og uddelingsmæssige aktiviteter.

Det overordnede samfundsmål for fondens samlede aktiviteter er:

- » Med Danmark som fondens omdrejningspunkt er fokus rettet mod:
  - › *At fremme forskning og innovation i verdensklasse inden for lægevidenskab, bioteknologi og naturvidenskab samt bidrage til at skabe et uddannelsessystem i verdensklasse*
  - › *At støtte udviklingen af et vidensbaseret samfund, der bidrager til langsigtet økonomisk aktivitet og jobskabelse for at forbedre sundhed og velfærd*

For den erhvervmæssige og forskningsmæssige virksomhed er der tre kommercielle mål:

- » *At være en stærk ejer af virksomhederne i Novo Gruppen¹*
- » *At skabe attraktive investeringsafkast til fonden fra dens finansielle investeringsportefølje*
- » *At investere med det primære mål at fremme viden og forskning i verdensklasse*

For den uddelingsmæssige virksomhed er der seks mål:

- » *At styrke den biomedicinske og bioteknologiske forskning inden for udvalgte områder*
- » *At ansøre til tværdisciplinaritet*
- » *At fremme individuel videnskabelig excellence*
- » *At fremme opfindsomhed, inspiration og viden inden for videnskab og teknologi*
- » *At bygge bro mellem videnskabelige opdagelser og kommerciel anvendelse*
- » *At opnå social og humanitær effekt*

Novo Nordisk Fonden uddelte i perioden fra 2014 til 2018 DKK 16,1 mia. til godt 1.800 bevillinger inden for de vedtægtsbestemte støtteformål. Henholdsvis 35% (DKK 5,6 mia.) til "Fysiologisk, endokrinologisk, metabolsk forskning og anden lægevidenskabelig forskning", mens støtteformålene "Forskningshospitalsvirksomhed inden for diabetes" samt "Andre videnskabelige samt humanitære og sociale formål" har udgjort henholdsvis 47% (DKK 7,6 mia.) og 18% (DKK 2,9 mia.) af fondens bevillinger i perioden.

Der henvises til redegørelsen for fondens uddelingspolitik, uddelingskategorier, uddelinger og uddelingsinitiativer, jf. årsregnskabslovens § 77b, som fremgår af "The Novo Nordisk Foundation Grant Report 2018", link: [Grant Report 2018](#).

Fondsbestyrelsen besluttede i maj 2018 en ny strategi for perioden 2019-2023 (link: <https://novonordiskfonden.dk/da/strategi-og-maal/>).

¹ Novo Gruppen består af Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S.

Novo Nordisk Fond Koncernens organisation og governance

Novo Nordisk Fonden (moderfonden), virksomhederne i Novo-gruppen samt Novo Holdings A/S' ejerskaber i life science virksomheder med bestemmende indflydelse, udgør tilsammen Novo Nordisk Fond Koncernen. Fonden modtager udbytte fra Novo Holdings A/S og foretager uddelinger til samfundet.

Novo Holdings A/S indtægter hidrører fra:

- » Erhvervsvirksomheder
- » Life science og finansielle investeringer

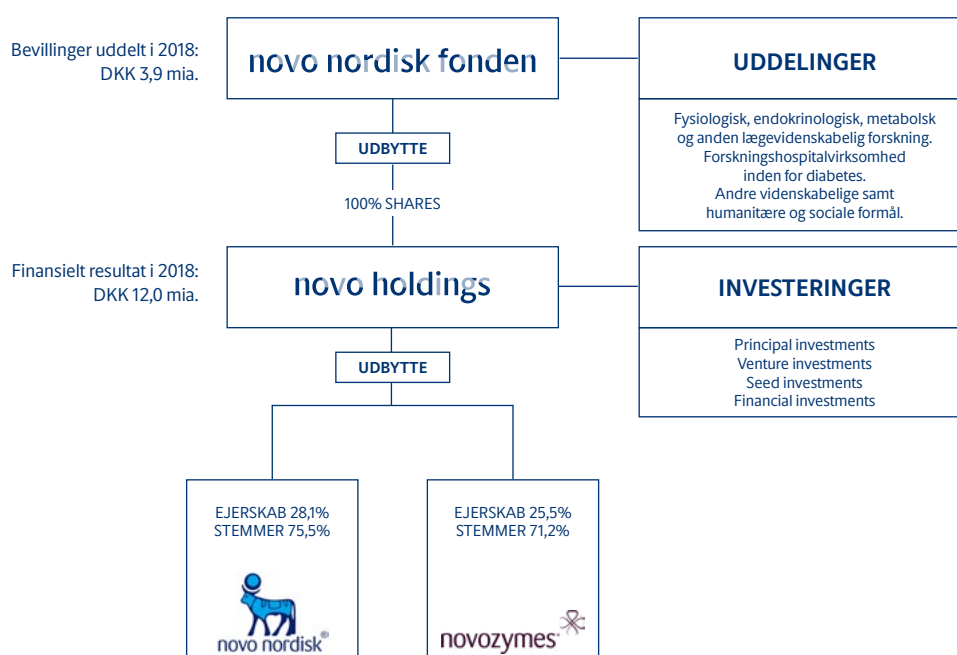
Organisatorisk er erhvervs- og uddelingsaktiviteterne adskilt.

Fondsbestyrelsen beslutter og de erhvervsdrivende aktiviteter varetages af Novo Holdings A/S inden for den overordnede finansielle strategi og Charteret for Novo Gruppen, samt investeringsrammen besluttet af fondsbestyrelsen. Novo Gruppen består af Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Fondsbestyrelsen udgør den ordinære generalforsamling i Novo Holdings A/S og godkender derigennem Novo Holdings A/S' årsrapport samt vælger Novo Holdings A/S' bestyrelsesmedlemmer.

Fonden sikrer via Novo Holdings A/S en væsentlig indflydelse i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S gennem det bestemmende ejerskab i disse virksomheder.

Novo Nordisk Fonden varetager uddelinger, og i den forbindelse fastlægger fondsbestyrelsen uddelingsstrategien, ligesom fondsbestyrelsen beslutter eller godkender uddelingerne jævnfør ovenstående

Figur 1. Organisation og pengestrømme i Novo Nordisk Fond Koncernen i 2018

Anm.: Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S udgør Novo Gruppen og er begge nogle af de betydeligste forskningsvirksomheder i Danmarks life science klynge. NNIT A/S har tidligere været en del af Novo Gruppen, men selskabet klassificeres ikke længere som en del heraf.

Fonden finansierer sine uddelinger fra indtægter, som består af udbytte fra Novo Holdings A/S. Det påhviler Novo Nordisk Fondens bestyrelse gennem passende henlæggelser at sikre en rimelig konsolidering blandt andet med henblik på, at fonden, eventuelt gennem Novo Holdings A/S, i det omfang det af fondsbestyrelsen skønnes nødvendigt, kan deltage i fremtidige kapitaludvidelser i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S eller andre selskaber, hvori Novo Holdings A/S har en væsentlig ejerandel.

Novo Holdings A/S

Novo Holdings A/S (tidligere Novo A/S) ejes 100% af Novo Nordisk Fonden, er fondens investeringsselskab og er holdingselskab for Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Novo Holdings A/S blev etableret i 1999 og har til opgave at forvalte fondens aktiver bedst muligt. En central opgave for Novo Holdings A/S er at drive virksomhed, så fonden kan udleve sin rolle som det solide fundament for den erhvervsmæssige og forskningsmæssige virksomhed, der drives af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Novo Holdings A/S' formål er tillige at forvalte fondens formue og sikre fonden et tilfredsstillende økonomisk afkast, således at fonden kan indfri sin uddelingsambition.

Det påhviler Novo Holdings A/S:

- » At sikre, at alle virksomheder, hvori selskabet har en væsentlig indflydelse, bidrager aktivt til Novo Gruppens udvikling og driver deres virksomhed i overensstemmelse med Novo Gruppens visioner og værdier,
- » At opretholde en væsentlig indflydelse på Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S
- » At overholde de regler og principper, som er fastlagt i Novo Nordisk Fondens vedtægter vedrørende udøvelse af stemmerettigheder på A- og B-aktier i henholdsvis Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, og
- » At stå for investerings- og finansieringsvirksomhed, herunder anbringelse af kapital i virksomheder og i fast ejendom i ind- og udland.

Fondsbestyrelsen skal stedse være pligtig til gennem fondens stemmeret i Novo Holdings A/S:

- » At forhindre enhver kapitaludvidelse i Novo Holdings A/S, hvorved fonden ville miste sin stemmemæssige majoritet i Novo Holdings A/S.
- » At forhindre enhver afhændelse af Novo Holdings A/S' A-aktier i Novo Nordisk A/S og/eller Novozymes A/S.
- » At sikre at enhver beslutning i Novo Holdings A/S træffes i overensstemmelse med bestemmelserne i fondens vedtægter.

Novo Holdings A/S har væsentlige indtægter fra aktiebesiddelserne i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Indtægter fra ejerskabet af selskaberne modtages i form af udbytter og lejlighedsvis deltagelse i aktietilbagekøb. I 2018 udgjorde udbyttet til Novo Holdings A/S fra Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S inklusiv aktietilbagekøb tilsammen DKK 10,6 mia. Novo Holdings A/S' indtjening hidrører også fra aktiver i virksomheder inden for life science og finansielle investeringer. I 2018 udgjorde disse henholdsvis DKK 2,2 mia. og et tab på DKK 1,3 mia. Fratrullet diverse omkostninger på DKK 0,4 mia. udgjorde Novo Holdings A/S' driftsresultat DKK 11,0 mia.

For yderligere information om koncernen og koncernselskaberne henvises til Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S hjemmesider (www.novonordiskfonden.dk og www.novoholdings.dk).

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk er en global lægemiddelvirksomhed, som igennem mere end 95 år har stået for innovation og lederskab inden for diabetesbehandling. Dette langvarige engagement har givet virksomheden erfaringer og kompetencer, som i dag gør det muligt også at hjælpe med at bekæmpe fedme, hæmofili, vækstforstyrrelser og andre alvorlige kroniske sygdomme. Koncernen har hovedkvarter i Danmark, beskæftiger med udgangen af 2018 43.202 medarbejdere i 80 lande og markedsfører sine produkter i flere end 170 lande. Dette engagement fremgår af Novo Nordisk Way, som beskriver ambitionerne og de værdier, der kendetegner virksomheden.

Novozymes A/S

Novozymes A/S er verdens førende virksomhed inden for biologiske løsninger med produktion af et bredt sortiment af industrielle enzymer og mikroorganismer, som indgår i en lang række produkter i bl.a. vaskemiddel-, bioenergi-, landbrugs-, føde- og drikkevarer-, læder-, papir-, tekstil- og spildevandsindustrien. For at kunne leve op til sit formål – at finde biologiske løsninger, der skaber bedre levevilkår i en voksende verden – anvender og leverer Novozymes A/S ny innovation til markedet og lancerer nye, betydningsfulde platforme, der skaber værdi for kunderne, som dermed kan forbedre deres præstation, samtidig med at de sparer råvarer og energi og mindsker miljøbelastningen. Koncernen har hovedkvarter i Danmark, beskæftiger 6.427 medarbejdere og markedsfører sine produkter i 130 lande.

Novo Nordisk Fonden: Økonomiske resultater og uddelinger

Finansielle resultater

Fondens regnskabsmæssige resultat for 2018 viste et overskud på DKK 801 mio., mod DKK 995 mio. i 2017, hvor der blev udbetalt udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 13 mio. Der blev i 2018 modtaget et udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 1.600 mio.

Jf. Tabel 1., udgjorde egenkapitalen i Novo Nordisk Fonden DKK 1.629 mio., hvoraf DKK 1.607 mio. kan disponeres til uddelingsrammen i 2019. Hertil kommer, at der i første kvartal af 2019 ventes overført udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 5,8 mia., som ligeledes ville kunne disponeres til uddelinger i løbet af 2019.

Tabel 1. Hovedtal og nøgletal for Novo Nordisk Fonden (mio. DKK)

Årstal	2018	2017
Modtaget udbytte fra Novo Holdings A/S	1.600	13
Årets resultat	801	995
Bevilget støtte (netto)	3.860	5.820
Kapitalandele i Novo Holdings A/S *)	2.142	2.142
Fælles investeringspulje i Novo Holdings A/S	12.222	13.260
Aktiver i alt	14.521	15.446
Egenkapital	1.629	4.688
Skyldig bevilget støtte	12.827	10.712
Egenkapital andel	11,2%	30,4%

*) Kapitalandele er opgjort efter historiske kostpriser.

Novo Nordisk Fondens finansielle aktiviteter varetages af Novo Holdings, som pr. 31. december 2018 har en samlet investeringsportefølje på DKK 104 mia. Markedsværdien per 31. december 2018 af aktierne i Novo Gruppen udgør DKK 227 mia. og fremgår af ledelsesberetningen i Novo Holdings årsrapport for 2018, link: [Novo Holdings A/S - Annual Report 2018](#).

Omkostningsprocenten udgjorde henholdsvis 10,8 % i forhold til det fondens udbetalinger (DKK 1.749 mio.) og 4,9 % i forhold til fondens bruttobevillinger (DKK 3.891 mio.). De tilsvarende tal for 2017 var henholdsvis 11,9% og 2,7%. Omkostningsprocenten for 2018 inkluderer bl.a. løn til ansatte, møbler og inventar, husleje, konsulentbistand, rejseudgifter og honorarer til komited medlemmer og bestyrelsesmedlemmer. Omkostningsprocenten indeholder også en serviceaftale med Novo Holdings A/S, som blandt andet leverer service til fonden fsva regnskab, jura, HR, IT, finansielle aktiviteter og aktiviteter inden for Novo Seeds. Omvendt leverer fonden service inden for kommunikation til Novo Holdings A/S.

Af den samlede omkostningsprocent udgjorde de personalerelaterede driftsomkostninger i 2018 4,9% i forhold til det udbetalte beløb og 2,2% i forhold til det uddelte bruttobeløb. De tilsvarende tal for 2017 var 5,2% og 1,2%. De personalerelaterede driftsomkostninger inkluderer bl.a. lønomkostninger, inklusive pension og bonus, udgifter til rejser, seminarer, kompetenceudvikling og efteruddannelse.

For oplysninger om diversiteten i Novo Nordisk Fonden og i komiteerne henvises til rapporten: "Responsible Research and Innovation to Benefit Danish Society 2018 – The Novo Nordisk Foundation Group", link: [CSR REPORT 2018](#).

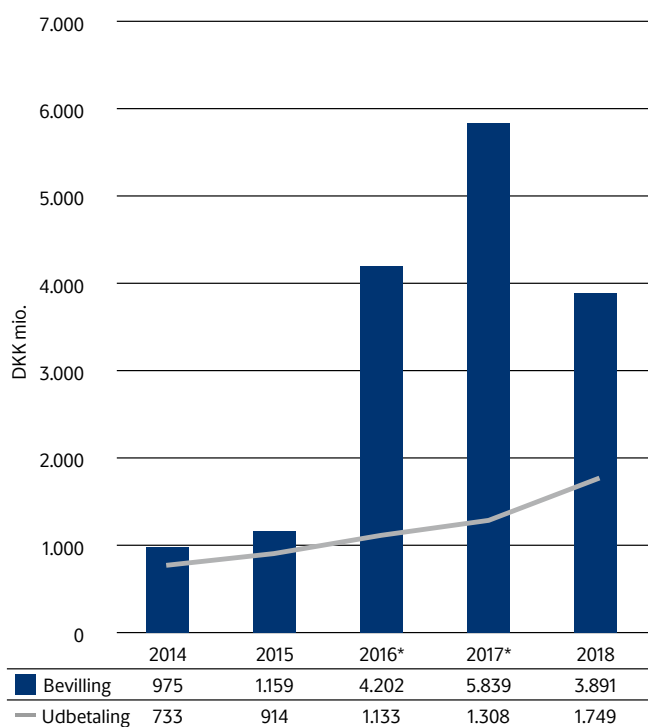
Uddelinger

Udviklingen i fondens bevillinger og udbetalinger i perioden 2014 til 2018 ses i Figur 2.

Det fremgår, at fondens bevillinger er vokset fra DKK 975 mio. i 2014 til DKK 3.891 mio. i 2018. Der skete i 2018 annulleringer af bevillinger for DKK 30,7 mio., og DKK 4,6 mio. blev tilbagebetalt. Nettobevillingerne fra fonden udgør således DKK 3.860 mio. I perioden er fondens årlige udbetalinger vokset fra DKK 733 mio. i 2014 til DKK 1.749 mio. i 2018. I 2019 budgetteres med bevillinger op til DKK 5,8 mia. Der forventes udbetalinger på op til DKK 3,8 mia., svarende til 3,9% af fondens ikke bundne midler².

Fondens bevillinger i 2018 gik primært til universiteter og hospitaler i Danmark og Norden, til nye forsknings-, uddannelses- og innovationsaktiviteter samt til oprettelse af regionalt forankret Steno Diabetes Center i Region Sjælland, etablering af LIFE samt humanitære og sociale formål, og styrkede forskningslederprogrammet.

Figur 2. Bevillinger og udbetalinger i Novo Nordisk Fonden i perioden 2014-2018 (mio. DKK)

Anm. Bruttobevillinger

* I 2016 og 2017 uddelte fonden ekstraordinært store bevillinger til etableringen af Steno Diabetes Centre i Danmark.

De bevilgede DKK 3,891 mia. i 2018 er fordelt på de vedtægtsbestemte formål som følger:

- » 58,8% (DKK 2,287 mia.) til "Fysiologisk, endokrinologisk, metabolisk forskning og anden lægevidenskabelig forskning"
- » 21,7% (DKK 0,845 mia.) til "Forskningshospitalsvirksomhed inden for diabetes"
- » 19,5% (DKK 0,759 mia.) til "Andre videnskabelige samt humanitære og sociale formål"

For yderligere oplysninger om bevilget støtte henvises til <http://www.novonordiskfonden.dk/da/bevillingslister>, hvor legatarfortegnelsen er at finde for 2018, tillige med forudgående år. Fortegnelse over uddelinger med navngivne modtagere og beløbsangivelse fremsendes til fondsmyndigheden samtidig med nærværende årsrapport.

2 Ikke bundne midler (accessible capital) er opgjort som fondens samlede aktiver fratrukket værdien af fondens ejerskab i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S og fratrukket udestående udbetalinger fra tidligere bevillinger.

Højdepunkter og finansielle resultater i Novo Gruppen

De finansielle hovedtal og nøgletal for fonden må ses i sammenhæng med den finansielle udvikling i Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S og i Novozymes A/S, på grund af finansiell koordinering, herunder koordinering af likviditet og investerings samarbejde.

NOVO HOLDINGS A/S

Finansielle resultater

Siden 2000, hvor Novo Holdings A/S begyndte at etablere sin portefølje ved hovedsageligt at investere i danske selskaber, har investeringsaktiviteterne udviklet sig betydeligt. Novo Holdings A/S fremstår i dag som en international investor inden for life science området med investeringer i over 80 virksomheder primært i Europa og USA. Investeringer foretages i dag dels som seed- og ventureinvesteringer og dels som 'Principal Investments'.

Life science investeringer

Novo Holdings A/S' life science investeringer i virksomheder sker inden for tre områder:

- » Novo Seeds udvikler og finansierer innovative biotek og life science selskaber primært i Norden, men også i resten af Europa gennem direkte investeringer samt bistår ved fondens uddeling af pre-seed grants til Norden. Seed-programmets investeringer sker på kommercielle vilkår, dvs. mod ejerskab i selskabet. I 2018 blev der investeret beløb til nye og opfølgingsinvesteringer i Novo Seeds' portefølje for DKK 0,4 mia.
- » Novo Ventures er en aktiv, international partner i life science venture industrien. I 2018 blev der investeret i alt DKK 3,0 mia.
- » Principal Investments, hvor der investeres i veletablerede og overskudsgenererende virksomheder gerne med en ledende

position på deres område og med gode vækstmuligheder, har til formål at sikre langsigtet værdiskabelse samt diversitet i den samlede investeringsportefølje. I 2018 blev der investeret i alt DKK 2,2 mia. inden for området.

Værdien af life science investeringer steg fra et niveau på DKK 55,8 mia. i 2017 til DKK 58,3 mia. i 2018.

Finansielle investeringsaktiviteter

Sideløbende med investeringsaktiviteter inden for life science virksomheder har Novo Holdings A/S i løbet af mere end 10 år udvidet sine finansielle investeringsaktiviteter og opbygget en bred, global portefølje. Hovedformålet med finansielle investeringer er et ønske om spredning af risiko af Novo Nordisk Fondens formue og om at opbygge en solid likviditetsreserve med et højt afkast. Investeringsporteføljen omfatter noterede og unoterede værdipapirer i aktier, obligationer, virksomhedsgæld, emerging market obligationer, infrastruktur og fast ejendom. Værdien af finansielle investeringer var ultimo 2018 DKK 46,1 mia. Heraf var DKK 12,2 mia. Novo Nordisk Fondens andel af den fælles pulje.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Årets resultat i Novo Holdings A/S blev i 2018 et overskud på DKK 11.993 mio. mod et overskud i 2017 på DKK 19.148 mio.

Tabel 2. Hovedtal og nøgletal for Novo Holdings A/S (DKK mio.)

Årstal	2018	2017
Udbytte Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S	5.811	5.673
Gevinst ved salg af aktier i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S	4.753	360
Resultat af life science investeringer	2.177	10.865
Resultat af finansielle investeringer*	-711	2.669
Årets resultat	11.993	19.148
Kapitalandele i Novo Group Companies	3.537	4.410
Life science investments	58.336	55.768
Financial investments	46.055	39.245
Aktiver i alt	109.948	100.874
Egenkapital	96.590	86.197
Egenkapital andel	87,9%	85,5%

For mere information se årsrapporten for Novo Holdings A/S 2018 – link: [Novo Holdings A/S - Annual Report 2018](#)

* Eksklusiv fondens andel af afkastet af den fælles investeringsportefølje

NOVO NORDISK A/S

Finansielle resultater

Resultat af primær drift faldt med 4% opgjort i kroner og steg med 3% i lokale valutaer til DKK 47.248 mio., hvilket er i tråd med den seneste forventning om en vækst i resultat af primær drift opgjort i lokale valutaer på "2-5%" for 2018. Novo Nordisk A/S aktiekurs faldt i løbet af 2018 med 10,9%. Salget af produkter til behandling af diabetes og fedme steg med 1% opgjort i kroner og med 6% i lokale valutaer til DKK 93.904 mio. Novo Nordisk A/S er verdens førende virksomhed inden for diabetesbehandling med en global værdimarkedsandel på 27,9%, mod 27,4% på samme tidspunkt sidste år. Salget af biopharmaceutiske produkter faldt med 5% opgjort i kroner og med 1% i lokale valutaer til DKK 17.927 mio.

Forsknings- og udviklingsaktiviteter

2018 blev et år, hvor Novo Nordisk A/S gjorde store fremskridt i sin forsknings- og udviklingspipeline og nåede en række milepæle. Disse afspejles i Novo Nordisk A/S' årsskrift på s. 20-21, hvor pipelineoversigten viser alle de præparater, der er i klinisk udvikling. Yderligere detaljer om resultater af kliniske studier kan ses i de selskabs- og pressemeddelelser, som Novo Nordisk har udsendt i 2018, og som kan findes på novonordisk.com. Novo Nordisks forsknings- og udviklingsstrategi fokuserer på at fremskynde udvidelsen og diversificeringen af pipelinen og muliggøre øget investering i gennemgribende biologisk og teknologisk innovation inden for kerneterapiområderne diabetes, fedme, hæmofili og vækstforstyrrelser. Derudover ekspanderer Novo Nordisk sine forsknings- og udviklingsaktiviteter inden for tilstødende terapiområder knyttet til diabetes og fedme. Det drejer sig om hjerte-kar-sygdom, leversygdommen NASH (ikke-alkoholisk steatohepatitis) og kronisk nyresygdom, hvor Novo Nordisk vil ekspandere med semaglutid. Novo Nordisk udforsker også mulige behandlinger til hjerte-kar-sygdomme.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Tabel 3. Udpluk af finansielle hovedtal og nøgletal for Novo Nordisk A/S (DKK mio.)

Årstal	2018	2017
Nettoomsætning Diabetes- og fedmebehandling	93.904	92.877
Nettoomsætning Biopharmaceuticals	17.927	18.819
Nettoomsætning i alt	111.831	111.696
Årets resultat	38.628	38.130
Egenkapital	51.839	49.815
Aktiver i alt	110.769	102.355
Overskudsgrad (årets resultat)	42,2%	43,8%
Egenkapitalandel	46,8%	48,7%

For mere information se i Novo Nordisk A/S' 2018-årsskrift: <http://www.novonordisk.com/annualreport>

NOVOZYMES A/S

Finansielle resultater

Novozymes leverede tilfredsstillende resultater i 2018, i overensstemmelse med de forventede udsigtsparametre ved årets begyndelse. Det samlede salg udgjorde DKK 14.390 mio. En organisk vækst på 4% sammenlignet med 2017. Særligt bioenergi opnåede særdeles gode resultater i 2018, godt understøttet af lanceringen af nye innovative gærløsninger i årets løb. Føde- og drikkevarer steg også solidt, landbrug steg ligeledes, mens væksten i vaskemidler var flad. Samlet set var resultatet solidt med en EBIT-margin på 28,3%. Frie pengestrømme før opkøb endte på 2,3 mia. Nettoomsætningen steg med 3%. Otte effektive produkter blev lanceret på tværs af industrierne, og Novozymes rapporterer gode fremskridt på sine otte prioriterede innovationsplatforme. I 2019 forventer Novozymes at øge salget organisk med mellem 3 og 6%. Væksten kommer fra innovation og øget kommerciel tilstedeværelse, især på udviklingsmarkederne. Selv om forventningerne tager højde for usikkerhed, inklusive fortsatte udfordringer i Mellemøsten, ser Novozymes positivt på 2019.

Novozymes opfyldte de fleste af de operationelle bæredygtighedsmål fastsat for 2018. CO₂-emissionsreduktionsmål opfyldtes dog ikke, på grund af ændringer i produktmix og manglende evne til at købe grøn og bæredygtig energi i alle de lande, hvor Novozymes producerer. Desværre kunne Novozymes ikke opretholde sidste års rekordlave antal arbejdsulykker med fravær.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Tabel 4. Udpluk af finansielle hovedtal og nøgletal for Novozymes A/S (DKK mio.)

Årstal	2018	2017
Nettoomsætning	14.390	14.531
Årets resultat	3.227	3.120
Egenkapital	11.438	11.267
Aktiver i alt	19.697	18.373
Overskudsgrad (årets resultat)	28,3%	27,9%
Egenkapitalandel	58,1%	61,3%

For mere information se Novozymes A/S' årsrapport for 2018: <https://report2018.novozymes.com>

Forsknings- og udviklingsaktiviteter

En voksende global befolkning med et stigende behov for mad, vand, energi og andre nødvendigheder presser industrier til at effektivisere og producere mere fra mindre. Med R&D-faciliteter i flere regioner og kommercielle teams med stærk indsigt i forskellige markeder, kan Novozymes identificere enzymer og mikroorganismer, der er i stand til at opfylde globale og regionale behov. Mere end 1.500 af Novozymes medarbejdere (23%) arbejder i R&D for at skabe innovation, der påvirker kundernes arbejde og succes, og hvert år geninvesteres ca. 13% af omsætningen i R&D.

Novozymes' forskere screener tusindvis af mikroorganismer for at spore den, der producerer det enzym som har præcis de egenskaber, der er nødvendige for et bestemt produkt eller proces. I 2018 lancerede Novozymes otte virkningsfulde innovationer rettet mod vaskemiddel-, landbrugs-, bioenergi- og spildevandsindustrierne. I 2018 udgjorde Novozymes' samlede forsknings- og udviklingsomkostninger DKK 1.865 mio. og Novozymes havde 1.041 aktive patentfamilier, der omfatter antallet af opfindelser, for hvilke der er en eller flere aktive patentansøgninger eller aktive patenter ved årets udgang.

Fremtidsudsigter for Novo Nordisk Fond Koncernen

Udsigterne for Novo Nordisk Fond Koncernen er tæt knyttet til udsigterne for koncernens datterselskaber i Novo Gruppen samt udviklingen på de internationale finansielle markeder. Disse er nærmere beskrevet i selskabernes egne årsrapporter for 2018, jf. links angivet ovenfor.

Forretningsmæssige og finansielle risici

Novo Nordisk Fond Koncernens væsentligste risici er knyttet til tilsvarende væsentligste risici i Novo Gruppen. Fonden har en overordnet finansiell strategi, hvori politikken for styringen af fondens finansielle og investeringsmæssige risici er fastlagt.

I Novo Holdings A/S er der især risici forbundet med at investere i virksomheder. Desuden er der risici ved værdipapirinvesteringer, da værdierne afhænger af de finansielle markeder.

Novo Nordisk A/S anvender proaktivt risikostyring til at sikre fortsat vækst i forretningen og til at beskytte sine medarbejdere, aktiver og omdømme. Det betyder at virksomheden vil:

- » Anvende et effektivt og integreret risikostyringssystem, samtidig med at den forretningsmæssige fleksibilitet bevares.
- » Identificere og vurdere væsentlige risici forbundet med virksomheder
- » Overvåge, styre og begrænse risici.

Læs mere om Novo Nordisk AS' risikostyringsproces på side 41-43 i Novo Nordisk Årsskrift 2018.

Novozymes er eksponeret for en række risici i sin værdikæde og har taget forholdsregler for at reducere disse. Kontinuerligt styrket risikostyring er nøglen til Novozymes' aktiviteter og planer for rentabel vækst. Baseret på risikoanalyser har Novozymes' bestyrelse identificeret fem vigtige risici, som kan have betydning for virksomheden i 2019: konkurrence og markedskonsolidering, volatilitet i landbrugsrelateret virksomhed, cyberangreb, forstyrrelse af The BioAg Alliance (alliancen dannet med Monsanto - nu Bayer - om bæredygtigt landbrug) og global politisk og økonomisk ustabilitet.

Udsigter for Novo Nordisk Fondens og Novo Holdings A/S' indtægter og udgifter

Novo Nordisk Fondens resultat afhænger af resultatudviklingen i Novo Holdings A/S, herunder særligt resultaterne i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Novozymes A/S har på selskabets ordinære generalforsamling i starten af 2019 godkendt udbytte for 2019 på DKK 5,00 pr. aktie. Novo Nordisk A/S forventes på selskabets ordinære generalforsamling at godkende udbytte på DKK 8,15 pr. aktie.

Novo Holdings A/S forventer i 2019, at de langsigtede økonomiske tendenser inden for life science området vil forblive positive, og at udviklingen vil skabe grundlaget for fortsat konsolidering og udvikling af investeringer inden for Novo Holdings A/S fokusområder.

Novo Nordisk Fonden har en ambition om løbende at justere sine udbetalinger. Fondsbestyrelsen fastlægger i slutningen af et år sine udbetalinger for det kommende år således, at ambitionen for udbetalinger i det givne år udgør 4% af den til rådighedsværende kapitalbeholdning set over et 5-årigt gennemsnit (de fem år medtager en prognose for de kommende to år).

Novo Nordisk Fonden havde ved udgangen af 2018 en formue af ikke bundne midler, der kan medgå til nye uddelinger og investeringer på DKK 90,2 mia. opgjort som markedsværdi af aktiver. De ikke bundne midler defineres som værdien af fondens formue fratrukket værdien af 25,5% af aktiekapitalen i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, skyldigt bevilget beløb eller er afsat som en reserve. Det er besluttet af fondsbestyrelsen, at størrelsen af reserven skal være 2,5 % af markedsværdien af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S i slutningen af det forudgående år, hvilket muliggør opretholdelse af den vedtægtsbestemte kontrol i tilfælde af større overtagelser eller fusion. Bestyrelsen vurderer årligt behovet for justering af reserven.

Formuen eksklusive ejerandelen i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S består samlet af investeringer i life-science-virksomheder, andre virksomheder og finansielle investeringer.

Uddelingsbudgettet for det kommende år og indtil aflæggelse af årsrapport for 2019 er op til DKK 5,8 mia.

Der forventes udbetalt udbytte på DKK 5,8 mia. i 2019 fra Novo Holdings A/S, som i givet fald vil kunne bruges til uddelinger i 2019.

Novo Nordisk Fondkoncernens samfundsansvar

Fondsbestyrelsen har fokus på sit samfundsansvar som en integreret del af fondens uddelingspolitik og erhvervmæssige virke. Ved samfundsansvar forstås her de initiativer, der gavner samfundet økonomisk, videnskabeligt, socialt og sundhedsmæssigt eller ressource-, klima- og miljømæssigt, samt de initiativer, som skaber et inspirerende, udviklende og sundt arbejdsklima for medarbejdere i hele koncernen. Novo Nordisk Fondkoncernens redegørelse for samfundsansvar, jævnfør årsregnskabslovens § 99a og §99b, fremgår af rapporten "Responsible Research and Innovation to Benefit Danish Society 2018 – The Novo Nordisk Foundation Group", link: [CSR REPORT 2018](#).

Virksomhederne i Novo Gruppen udgiver selvstændige CSR-redegørelser, der blandt andet indeholder målinger på udvikling og resultater i overensstemmelse med årsregnskabsloven:

- » Novo Nordisk A/S' integrerede årsrapport er suppleret med en fremskridtsrapport til FN's Global Compact, Communication on Progress, som begge er tilgængelige på: www.novonordisk.com/annualreport
Novozymes A/S' redegørelse er tilgængelig på: <https://report2018.novozymes.com/>

I 2018 udgjorde de samlede direkte selskabsskattebetalinger i Danmark på baggrund af Novo Nordisk Fond Koncernens aktiviteter i Novo Gruppen DKK 7,5 mia. Hertil kommer indkomstskatter betalt af Novo Nordisk Fondskoncernens medarbejdere i Danmark.

En del af fondens indtægter via Novo Holdings A/S udgøres af udbytte fra Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, hvis omsætning primært genereres uden for Danmark. Novo Nordisk A/S havde den klart største omsætning i Novo Gruppen. Novo Nordisk A/S' omsætning i 2018 udgjorde DKK 111,8 mia., heraf var ca. 81 procent af omsætningen uden for Europa og ca. 19 procent inden for Europa. Novozymes A/S' globale omsætning var i 2018 DKK 14,4 mia., heraf var omkring 64 procent af omsætningen uden for Europa, Mellemøsten og Afrika, heraf 32% alene i USA. 0,4 (Novo Nordisk A/S, årsrapporten side 68) og 1,4 (Novozymes A/S, årsrapporten side 90) procent af de to virksomheders samlede omsætning, svarende til i alt DKK 0,65 mia. blev i 2018 genereret i Danmark, medens omsætning uden for Danmark var i alt DKK 125,6 mia. for Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S tilsammen.

I 2018 har Novo Nordisk A/S investeret DKK 2,8 mia. i Danmark, primært drevet af investeringer til udvidelse af produktionsfaciliteterne i Kalundborg, Hillerød og Måløv. I 2018 udgjorde Novo Nordisk A/S' eksport fra Danmark DKK 77,7 mia. I 2018 har Novozymes investeret DKK 713 mio. i Danmark, hvoraf ca. halvdelen er anvendt på det nye innovationscenter i Lyngby. I 2018 udgjorde Novozymes A/S eksport fra Danmark DKK 8 mia.

Fondsbestyrelsen, komiteer, udvalg og direktion

OM FONDSBESTYRELSEN

Bestyrelsen i 2018

Fondens bestyrelse består ved udgangen af 2018 af ni medlemmer: Seks vedtægtsvalgte medlemme samt tre medarbejderrepræsentanter fra Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Ifølge vedtægterne skal to af de vedtægtsvalgte medlemmer have læge- eller naturvidenskabelig indsigt. Af de vedtægtsvalgte medlemmer er fire uafhængige³. Fondens formand er tillige formand for Novo Holdings A/S' bestyrelse.

God Fondsledelse

I forlængelse af lov om erhvervsdrivende fonde har Komiteen for god Fondsledelse udarbejdet et sæt *Anbefalinger for god fondsledelse*, som de erhvervsdrivende fonde skal forholde sig til og i årsrapporten forklare, hvis anbefalingerne ikke følges (følg eller forklar-princippet).

Novo Nordisk Fonden følger de anbefalinger, som er udarbejdet af Komiteen for god Fondsledelse, bortset fra anbefalingen om valgperioder for bestyrelsesmedlemmer. Komiteen har anbefalet, at bestyrelsens medlemmer som minimum udpeges for en periode på to år, og maksimalt for en periode på fire år. Fondsbestyrelsen besluttede i 2004 med fondsmyndighedens godkendelse, at valgperioden for de vedtægtsvalgte bestyrelsesmedlemmer blev ændret fra tre år til et år. Det er bestyrelsens vurdering, at en valgperiode på et år giver en bedre mulighed for at koordinere succession i bestyrelser mv. i hele Novo Nordisk Fond Koncernen.

For en gennemgang af fondens overholdelse af de enkelte anbefalinger henvises til fondens hjemmeside, <https://novonordiskfonden.dk/da/om-fonden/god-fondsledelse/>

Vederlag

I marts 2018 godkendte fondsbestyrelsen, at basishonoraret for bestyrelsesmedlemmer i 2018 skal være DKK 300.000, næstformandens honorar DKK 600.000 og formandens honorar DKK 900.000, mens honoraret til formanden for Nomineringskomiteen skal være DKK 150.000, og honoraret til det andet medlem af Nomineringskomiteen skal være DKK 75.000.

Tabel 5. Årligt bestyrelseshonorarer i Novo Gruppen, 2018

Position	Novo Nordisk Fonden (NNF)	Novo Holdings A/S (NHAS)	Novo Nordisk A/S (NNAS)	Novozymes A/S (NZAS)
Formand	900.000	1.725.000	2.100.000	1.500.000
Næstformand	600.000	1.150.000	1.400.000	1.000.000
Bestyrelsesmedlem	300.000	575.000	700.000	500.000

For Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og Novo Holdings A/S, som er omfattet af årsregnskabslovens §99b, er der opsat måltal for de respektive bestyrelser.

Diversitet

Fondsbestyrelsen har i 2015 bl.a. besluttet et mål om diversitet i bestyrelsen. Det er således bestyrelsens mål i 2019 at tilstræbe øget internationalisering i bestyrelsen og at have mindst to vedtægtsvalgte bestyrelsesmedlemmer af hvert køn i fondens bestyrelse.

Nomineringskomite

Fondsbestyrelsen har nedsat en nomineringskomite bestående af to medlemmer valgt af bestyrelsen blandt sine medlemmer. Et medlem er udpeget som formand. Frem til den 01.07.2018 var Sten Scheibye formand og Marianne Philip medlem af komiteen. Herefter består komiteen af Lars Rebien Sørensen (formand) og Lars Munch. Nomineringskomiteen bistår fondsbestyrelsen med gennemgang af kompetenceprofilen for fondsbestyrelsen, forslag til valg af fondsbestyrelsesmedlemmer samt gennemgang af indstillingen fra Novo Holdings A/S vedr. valg af medlemmer til bestyrelsen i Novo Holdings A/S.

Kommunikationspolitik

Fondsbestyrelsen har vedtaget en kommunikationspolitik om retningslinjerne for ekstern kommunikation, herunder hvem der kan og skal udtale sig til offentligheden på den erhvervsdrivende fonds vegne og om hvilke forhold.

3 Jævnfør afsnit uafhængighed i Anbefalinger for God Fondsledelse

Tabel 6. Honorarer for fondsbestyrelse medlemmer i Novo Gruppen 2018

Medlem	NNF	NHAS	NNAS	NZAS	Komiteer	Yderligere	I alt
Lars Rebien Sørensen	675.000	1.162.620			75.000		1.912.620
Marianne Philip	450.000				37.500		487.500
Steen Riisgaard	375.000	868.800				1.015.000	2.258.800
Lars Munch	300.000				37.500		337.500
Anne Marie Kverneland*	300.000		1.024.000				1.324.000
Lars Bo Køppler*	300.000			500.000			800.000
Lars Fugger	300.000				500.000	113.586	913.586
Liselotte Højgaard	225.000				40.000		265.000
Mads Boritz Grøn*	225.000						225.000
Sten Scheibye	450.000	862.500			175.000	505.000	1.992.500
Désirée J. Asgreen*	75.000						75.000

Kommentarer: Lars Rebien Sørensen: Formand for Nomineringskomite (fra 01.07.2018). Lars Munch: Medlem af Nomineringskomite (fra 01.07.2018). Steen Riisgaard: Formand for bestyrelsen i Xellia Pharmaceuticals A/S. Sten Scheibye: Formand for bestyrelsen i BII. Formand for nomineringskomite (frem til 30.06.2018). Marianne Philip: Medlem af Nomineringskomite (frem til 30.06.2018). Lars Fugger: Konsulent for Novo Nordisk A/S. Formand for Komite for Klinisk og Translationel Lægevidenskab, formand for Komite for Explorative Pre-Seed Grants, formand for Udvalg for Internationale Forskningsledergrants, formand for Udvalg for Interdisciplinær Forskning, formand for Komite for forskningsprogrammet "General Practice in an Integrated Healthcare System – Optimal Care Pathways", medlem af Cluster Advisory Panel (ReCAP) og medlem af Komite for Novo Nordisk Prisen. Liselotte Højgaard er medlem af Cluster Advisory Panel (ReCAP). Désirée J. Asgreen er trådt ud af bestyrelsen den 23.03.2018. Sten Scheibye er trådt ud af bestyrelsen den 30.06.2018. *Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i Novo Gruppens bestyrelser donerer hovedparten af deres bestyrelseshonorarer til medarbejdernes honorarfond (10% af bruttoløbet tilfalder medarbejderen).

Tabel 7. Om bestyrelsesmedlemmerne i Novo Nordisk Fonden 2018

Navn, stilling, titel, fødeår, køn	Dato for indtrædelse	Udløb af valgperiode	Ledelses- og bestyrelseshverv Kompetence for vedtægtsudpegede medlemmer
Lars Rebien Sørensen Bestyrelsesformand Forstkandidat og HD i udenrigshandel 1954 Mand	16. marts 17	Marts 2019	Lars Rebien Sørensen er formand for bestyrelsen i Novo Holdings A/S. Han er desuden formand for bestyrelsen i Carlsberg Breweries A/S, næstformand i Carlsberg A/S, Danmark, og bestyrelsesmedlem i Jungbunzlauer Suisse AG (Schweiz), Svenska Cellulosa Aktiefolaget SCA (Sverige) og Thermo Fischer Scientific Inc (USA). Er også formand for Advisory Board for Axcel. Lars Rebien Sørensen er desuden adjungeret professor ved Det biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet og adjungeret professor ved Center for Corporate Governance på CBS Kompetencer: Erfaring med generel ledelse for større international virksomhed. Kendskab til Novo Gruppens forretning og praksis samt kendskab til den internationale lægemiddelindustri. Erfaring med bestyrelsesarbejde. Medlemmet anses ikke for at være uafhængigt.
Marianne Philip Næstformand Cand.jur. Advokat 1957 Kvinde	19. marts 2014	Marts 2019	Marianne Philip er formand for bestyrelserne i Gerda & Victor B. Strands Fond (Toms Gruppens Fond), Nordea Invest, Scan Office A/S og Redoffice Scan Office A/S, næstformand i bestyrelserne i Bitten og Mads Clausens Fond (Danfoss Fonden) og Norli Pension Livsforsikring A/S, medlem af bestyrelserne i Kirsten og Peter Bangs Fond, Axcel Future, Codan A/S, Codan Forsikring A/S, Brenntag Nordic A/S og Copenhagen Capacity, Fonden til Markedsføring af Erhvervsfremme i Region Hovedstaden. Er derudover formand for Komitéen for God Fondsledelse og medlem af Københavns Kommunes Erhvervsråd. Marianne Philip er desuden adjungeret professor ved Center for Corporate Governance, CBS. Marianne Philip er partner i Kromann Reumert. Kompetencer: Erfaring med erhvervsjuridiske forhold, herunder selskabsretlige og fondsretlige emner, generel ledelse samt bestyrelsesarbejde. Medlemmet anses for at være uafhængigt.

Navn, stilling, titel, fødeår, køn	Dato for indtrædelse	Udløb af valgperiode	Ledelses- og bestyrelseshverv Kompetence for vedtægtsudpegede medlemmer
Steen Riisgaard MSc, direktør 1951 Mand	19. marts 2013	Marts 2019	Steen Riisgaard er formand for ALK-Abelló A/S, COWI Holding A/S, og Xellia Pharmaceuticals A/S. Er desuden næstformand i bestyrelsen for Novo Holdings A/S, Villum Fonden samt medlem af bestyrelsen for Corbion, og Aarhus Universitet. Kompetencer: Erfaring med generel ledelse for større international virksomhed. Kendskab til Novo Gruppens forretning og praksis samt indgående kendskab til den internationale bioteknologiske industri og forskningens vilkår i den private sektor. Erfaring med innovation og entreprenørskab. Medlemmet anses for at være uafhængigt
Lars Fugger Professor, overlæge dr. med. 1960 Mand	19. marts 2013	Marts 2019	Professor, Nuffield Department of Clinical Neurosciences, Division of Clinical Neurology, John Radcliffe Hospital, University of Oxford, Oxford. Kompetencer: Erfaring med lægevidenskabelig forskning, innovation og forskningsledelse. Erfaring med forskningsvurdering, -bevillinger, -rådgivning samt -politik inden for det lægevidenskabslige område. Medlemmet anses ikke for at være uafhængigt
Lars Munch Cand. Merc. 1959 Mand	23. marts 2018	Marts 2019	Lars Munch er bestyrelsesformand ved JP/Politikens Hus A/S. Er desuden formand i bestyrelsen for Louisiana Museum of Modern Art, Museumsfonden og Louisiana-Fonden, BRFFONDEN, BRFFholding a/s, SOS Børnebyerne og Gubi A/S. Er også medlem af bestyrelsen for European Press Prize (Amsterdam), World Association of News Publishers (Paris) samt medlem af Advisory Board for Axcel og Axcelfuture. Kompetencer: Erfaring med samfunds- og sociale forhold, kunst og kultur, medie og bestyrelsesarbejde Medlemmet anses for at være uafhængigt
Liselotte Højgaard Professor, overlæge dr. med. 1957 Kvinde	19. marts 2014	Marts 2022	Liselotte Højgaard er klinisk professor i medicin og teknologi ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet. Er medlem af Konsistorium Karolinska Institutet, medlem af bestyrelsen i BRFFONDEN, Die Robert Bosch Stiftung, Tyskland samt medlem af bestyrelsen i Kronprins Frederiks og Kronprinsesse Marys Fond. Kompetencer: Erfaring med lægevidenskabelig forskning, innovation og forskningsledelse. Erfaring med forskningsvurdering, -bevillinger, -rådgivning samt -politik inden for det lægevidenskabslige område. Medlemmet anses for at være uafhængigt.
Mads Grøn Auditør, Kandidat i biologi. 1967 Mand	23. marts 2018	Marts 2022	Medarbejderrepræsentant. Auditør i Novo Nordisk A/S.
Anne Marie Kverneland Laborant 1956 Kvinde	19. marts 2014	Marts 2022	Medarbejderrepræsentant. Laborant i Novo Nordisk A/S. Anne Marie Kverneland er også medlem af Novo Nordisk A/S' bestyrelse.
Lars Bo Køppler Tekniker 1962 Mand	19. marts 2014	Marts 2022	Medarbejderrepræsentant. Tekniker i Novozymes A/S. Lars Bo Køppler er også medlem af Novozymes A/S' bestyrelse.

Désirée J. Asgreen er trådt ud af bestyrelsen den 23.03.2018. Steen Scheibye er trådt ud af bestyrelsen den 30.06.2018.

Fondens komiteer og udvalg

Fonden støtter forskning og innovation i åben konkurrence, og der er nedsat 23 komiteer og udvalg med eksterne honorarlønnede medlemmer, hvor af de 22 udmønter fondsbestyrelsens beslutning om bedømmelse og uddeling af støtte. Fonden giver i andre tilfælde støtte til strategiske enkeltsatninger, centerklyngen mv. Fonden har i tilknytning hertil nedsat rådgivende udvalg, som fondsbestyrelsen rådfører sig med inden den træffer beslutning om at bevilge støtten til konkrete ansøgninger og projekter. Fondsbestyrelsen inddrager ligeledes internationale fagfællebedømmere.

For yderligere oplysninger om komitestrukturen og vedtægten henvises til fondens hjemmeside: <https://novonordiskfonden.dk/da/om-fonden/komiteer/> samt <https://novonordiskfonden.dk/da/content/vedtaegter>. Medlemmerne af fondens komiteer og udvalg består af anerkendte fageksperter på højt internationalt niveau inden for deres videnskabelige felt, ofte med erfaring fra medlemskab af forskningsråd og andre akademiske bedømmelsesudvalg. Som del af fondens antikorrupsionspolitik har fonden retningslinjer for habilitet, der sikrer en uvildig bedømmelse af alle ansøgninger. Retningslinjerne ligger på fondens hjemmeside: <https://novonordiskfonden.dk/da/om-fonden/retningslinjer-for-habilitet/>.

Tabel 8. Honorarer til komite- og udvalgsmedlemmer i 2018

		Beløb, DKK
Komite for Klinisk og Translationel Lægevidenskab	Formand	190.000
	Næstformand	140.000
	Øvrige	125.000
Komite for Biovidenskab og Basal Biomedicin	Formand	180.000
	Øvrige	120.000
Komite for Endokrinologi og Metabolisme	Formand	165.000
	Øvrige	110.000
Komite for Exploratory Pre-Seed Grants	Formand	90.000
	Øvrige	60.000
Komite for Forskning i Bioteknologibaseret Syntese og Produktion	Formand	90.000
	Øvrige	60.000
Komite for Forskning i Kunst og Kunsthistorie	Formand	95.000
	Øvrige	65.000
Komite for Naturvidenskabelig Uddannelse og Formidling	Formand	50.000
	Øvrige	35.000
Komite for Novo Nordisk Fondens Challenge Program: Forståelse af fedme på det cellulære plan	Formand	60.000
	Øvrige	45.000
Komite for Novo Nordisk Fondens Challenge Program: Patofysiologi, diagnose og behandling af nonalkoholisk steatohepatitis	Formand	60.000
	Øvrige	45.000
Komite for Novo Nordisk Fondens Challenge Program: Proteinkemi – struktur, funktion og anvendelse	Formand	60.000
	Øvrige	45.000
Komite for Novo Nordisk Fondens Undervisningspriser	Formand	22.500
	Øvrige	15.000
Komite for Novo Nordisk Prisen	Formand	60.000
	Øvrige	40.000
Komite for Novozymes Prisen	Formand	60.000
	Øvrige	40.000
Komite for Samfundsvidenskabelig Forskning	Formand	60.000
	Øvrige	40.000
Komite for Steno Research Collaboration	Formand	65.000
	Øvrige	45.000
Komite for Sygeplejeforskning	Formand	80.000
	Øvrige	55.000

		Beløb, DKK
Udvalg for Interdisciplinær Forskning	Formand	75.000
	Øvrige	50.000
Udvalg for Internationale Forskningsledergrants	Formand	60.000
	Øvrige	40.000
Advisory Panel on Novo Nordisk Foundation Research Cluster*	Formand	0
	Øvrige	50.000
BII Board	Formand	100.000
	Næstformand	75.000
	Øvrige	50.000
BioInnovation Institute, Incubation Committee	Øvrige	15.000
BioInnovation Institute, Proof of Concepts og Business Acceleration Academy	Øvrige	15.000
Komite for forskningsprogrammet, "General Practice in an Integrated Healthcare System – Optimal Care Pathways"	Formand	5.000
	Øvrige	5.000

* Bedømmer ikke ansøgninger

Anm: adm. dir. Birgitte Nauntofte er formand for Advisory Panel Novo Nordisk Foundation Research Cluster, medlem af Komite for Novozymes Prisen og medlem af Komite for Novo Nordisk Prisen uden honorar

Derudover har fonden tre interne komiteer (komite for infrastrukturprogram, NNF symposium komite og investeringskomite (pre-seed)), som består af medarbejdere i Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S. Ingen af disse interne medlemmer modtager honorar for deres komitearbejder.

Direktionen

Den daglige ledelse af Novo Nordisk Fonden varetages af en direktion, der består af en administrerende direktør og en viceadministrerende direktør, som har ansvar for alle operationelle anliggender og implementering af bestyrelsens vedtagne politikker og strategi. Bestyrelsen godkender ansættelsen af en direktion efter indstilling fra formandskabet, som også forestår årlig evaluering af direktionens præstationer.

Novo Nordisk Fond-koncernens hoved- og nøgletaloversigt

Hovedtal i DKK mio.	2018	2017	2016	2015	2014
Nettoomsætning	131.398	131.190	130.265	125.847	102.723
Resultat af primær drift	50.577	60.545	54.015	56.199	44.781
Finansielle poster (netto)	(2.040)	(354)	(596)	(5.863)	(134)
Resultat før skat	48.537	60.191	54.419	50.336	44.647
Resultat inkl. minoritetsinteresser	39.111	48.748	42.579	40.932	36.510
Moderfonds andel af resultat	8.152	19.787	12.500	13.514	11.200
Egenkapital inkl. minoritetsinteresser	132.721	125.243	114.850	112.094	97.428
Koncernens andel af egenkapitalen	83.133	80.812	73.093	69.023	59.614
Samlede aktiver	219.086	201.300	184.645	170.415	148.017
Investeringer i materielle anlægsaktiver	11.946	10.559	9.064	6.849	5.000
Nøgletal i %					
Overskudsgrad (primær drift)	38,5%	46,2%	41,5%	44,7%	43,6%
Overskudsgrad (årets resultat inkl. min. interesser)	29,8%	37,2%	32,4%	32,5%	35,5%
Egenkapitalandel (inkl. min. interesser)	60,6%	62,2%	62,2%	65,8%	65,8%
Gennemsnitligt antal medarbejdere	59.295	57.275	57.273	54.949	51.059

Ledelsens påtegning

Bestyrelsen og direktionen har i dag godkendt Årsrapporten 2018 for Novo Nordisk Fonden.

Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at den valgte regnskabspraksis er hensigtsmæssig, og at koncernens interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge årsrapporten, er tilstrækkelige. Koncernregnskabet og årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af koncernens og moderfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og moderfondens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de udviklingen i koncernens og moderfondens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og koncernens og fondens finansielle stilling samt en beskrivelse af væsentlige risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og fonden står over for.

Hellerup den 14. marts 2019

Direktion:

_____
Birgitte Nauntofte
(administrerende direktør)

_____
Niels Peder Nielsen
(vice administrerende direktør)

Bestyrelse:

_____
Lars Rebien Sørensen
(formand)

_____
Marianne Philip
(næstformand)

_____
Steen Riisgaard

_____
Lars Henrik Munch

_____
Lars Fugger

_____
Liselotte Højgaard

_____
Anne Marie Kverneland

_____
Lars Bo Køppler

_____
Mads Grøn

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

TIL BESTYRELSEN I NOVO NORDISK FONDEN

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og moderfondens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Novo Nordisk Fonden for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som moderfonden ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet. Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og moderfondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller moderfonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- » Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- » Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og moderfondens interne kontrol.
- » Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

- » Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og moderfondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og moderfonden ikke længere kan fortsætte driften.

- » Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- » Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den 14. marts 2019

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Kim Fücksel
statsautoriseret revisor
mne9291

Tue Stensgård Sørensen
statsautoriseret revisor
mne32200

Koncernregnskab for Novo Nordisk Fonden

Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december

		2018	2017
	Note	DKK mio.	DKK mio.
Nettoomsætning	2	131.398	131.190
Produktionsomkostninger	3,5	28.090	26.735
BRUTTORESULTAT		103.308	104.455
Salgs- og distributionsomkostninger	3,5	31.352	30.107
Forsknings- og udviklingsomkostninger	3,5	16.985	16.257
Administrationsomkostninger	3,4,5	4.003	5.316
Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter	6	976	8.258
Andre driftsomkostninger	3,5	1.367	488
RESULTAT AF PRIMÆR DRIFT		50.577	60.545
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder		(2.165)	224
Finansielle indtægter	7	2.233	1.386
Finansielle udgifter	8	2.108	1.964
RESULTAT FØR SKAT		48.537	60.191
Selskabsskat	9	9.426	11.443
ÅRETS RESULTAT		39.111	48.748
TOTALINDKOMST			
Årets resultat		39.111	48.748
Anden totalindkomst:			
<i>Poster, der ikke efterfølgende kan reklassificeres til resultatopgørelsen:</i>			
Værdireguleringer af ydelsesbaserede pensionsordninger		91	108
<i>Poster, der efterfølgende reklassificeres til resultatopgørelsen:</i>			
Valutakursregulering af investeringer i datter- og associerede virksomheder		474	(1.292)
Pengestrømssikring, realisation af tidligere års udskudte (gevinster)/tab		(2.027)	1.955
Pengestrømssikring, årets udskudte gevinster/(tab)		(1.776)	2.186
Øvrige reguleringer		(25)	(577)
Skat af anden totalindkomst		769	(1.127)
TOTALINDKOMST FOR ÅRET		36.617	50.001
Totalindkomst for året fordeles således:			
Minoritetsinteresser		28.465	30.214
Moderfond		8.152	19.787
TOTALINDKOMST FOR ÅRET		36.617	50.001

Balance pr. 31. december

		2018	2017
	Note	DKK mio.	DKK mio.
AKTIVER			
Immaterielle aktiver	10	12.875	11.452
Materielle aktiver	11	55.578	47.534
Kapitalandele i associerede virksomheder	12	13.997	6.181
Udskudte skatteaktiver	16	3.898	2.862
Øvrige finansielle aktiver	13	63.162	64.495
LANGFRISTEDE AKTIVER I ALT		149.510	132.524
Varebeholdninger	14	19.844	18.523
Tilgodehavender fra salg	15	26.125	23.386
Kontraktaktiver		332	-
Tilgodehavende skat		1.187	1.098
Derivater	21	248	2.365
Andre tilgodehavender og forudbetalinger		3.954	3.215
Likvide beholdninger		17.886	20.189
KORTFRISTEDE AKTIVER I ALT		69.576	68.776
AKTIVER I ALT		219.086	201.300

Balance pr. 31. december

		2018	2017
	Note	DKK mio.	DKK mio.
PASSIVER			
Grundkapital		22	22
Overført resultat		86.800	76.384
Henlagt til senere uddelinger		806	4.666
Øvrig totalindkomst		(1.085)	(260)
EGENKAPITAL TILHØRENDE MODERFONDEN		86.543	80.812
Minoritetsinteresser		46.178	44.431
EGENKAPITAL I ALT		132.721	125.243
Gæld til kreditinstitutter		4.980	4.424
Hensættelse til udskudt skat	16	1.297	1.909
Andre hensatte forpligtelser	17	4.936	5.201
Andre gældsforpligtelser	18	275	336
LANGFRISTEDE FORPLIGTELSE I ALT		11.488	11.870
Gæld til kreditinstitutter		2.882	3.388
Leverandører af varer og tjenesteydelser		8.462	6.949
Skyldig selskabsskat		4.838	4.840
Andre gældsforpligtelser	18	17.109	16.818
Derivater	21	2.172	318
Kontraktforpligtelser		175	-
Skyldig støtte		12.827	10.712
Andre hensatte forpligtelser	17	26.412	21.162
KORTFRISTEDE FORPLIGTELSE I ALT		74.877	64.187
FORPLIGTELSE I ALT		86.365	76.057
PASSIVER I ALT		219.086	201.300

Noter vedrørende:

Forpligtelser og eventualposter	22
Aktiebaserede vederlæggelsesordninger	23
Finansielle risici	24
Transaktioner med nærtstående parter	25
Dattervirksomheder med væsentlige minoritetsinteresser	26

Egenkapitalopgørelse

DKK mio.				Øvrig totalindkomst			Øvrig totalindkomst I alt	Minoritetsinteresser	Total
	Grundkapital	Overført resultat	Henlagt til senere uddelinger	Valutakursreguleringer	Sikring af pengestrømme	Øvrige reguleringer			
2018									
Ved årets begyndelse	22	76.384	4.666	(935)	685	(10)	(260)	44.431	125.243
Valutakursregulering af datterselskaber		188		36		26	62	(5)	245
Ændring i effektiv ejerandel		(109)		3	(3)	-	-	109	-
Ved årets begyndelse	22	76.463	4.666	(896)	682	16	(198)	44.535	125.488
Årets resultat		9.013						30.098	39.111
Anden totalindkomst		27		(7)	(1.105)	225	(887)	(1.634)	(2.494)
Årets totalindkomst	-	9.040	-	(7)	(1.105)	225	(887)	28.464	36.617
Omkostninger ved aktiebaseret vederlæggelse		186						375	561
Skat vedrørende egenkapitalposter		(33)						(89)	(122)
Køb af egenkapitalinstrumenter		(242)						(12.617)	(12.859)
Salg af egenkapitalinstrumenter		76						126	202
Udbytter		-						(14.626)	(14.626)
Bevilget støtte (netto)		-	(3.860)					-	(3.860)
Øvrige reguleringer		1.310					-	10	1.320
Ved årets slutning	22	86.800	806	(903)	(423)	241	(1.085)	46.178	132.721
2017									
Ved årets begyndelse	22	64.625	9.491	(899)	(558)	412	(1.045)	41.757	114.850
Årets resultat		19.055						29.698	48.753
Anden totalindkomst		32		(155)	1.198	(412)	631	585	1.248
Årets totalindkomst	-	19.087	-	(155)	1.198	(412)	631	30.283	50.001
Omkostninger ved aktiebaseret vederlæggelse		135						295	430
Køb af egenkapitalinstrumenter		(5.364)						(13.481)	(18.845)
Salg af egenkapitalinstrumenter		38						146	184
Udbytter		-						(14.462)	(14.462)
Bevilget støtte (netto)		(995)	(4.825)						(5.820)
Øvrige reguleringer		(1.142)		119	45	(10)	154	(107)	(1.095)
Ved årets slutning	22	76.384	4.666	(935)	685	(10)	(260)	44.431	125.243

Pengestrømsopgørelse og finansielle reserver

	Note	2018 DKK mio.	2017 DKK mio.
Årets resultat		39.111	48.748
<i>Tilbageførsel af poster uden likviditetseffekt:</i>			
Selskabsskat	9	9.426	11.443
Af- og nedskrivninger	5	5.788	4.809
Andre tilbageførsler uden likviditetseffekt	19	9.515	(3.854)
Betalt selskabsskat		(10.540)	(10.084)
Renteindbetalinger		79	113
Renteudbetalinger		(251)	(172)
Pengestrømme før ændring i driftskapital		53.128	51.003
(Stigning)/fald i tilgodehavender		(1.312)	(1.167)
(Stigning)/fald i varebeholdninger		(3.777)	(103)
Stigning/(fald) i kreditorer og andre gældsforpligtelser		660	(1.296)
Valutakursreguleringer		7	(1.364)
Pengestrømme fra driftsaktivitet		48.706	47.073
Køb af dattervirksomheder/forretningsenheder		(162)	(98)
Salg af dattervirksomheder/forretningsenheder		-	373
Køb af associerede virksomheder		(1.646)	(6)
Salg af associerede virksomheder		3.025	-
Køb af finansielle anlægsaktiver - Life science investments		(3.943)	(13.931)
Salg af finansielle anlægsaktiver - Life science investments		1.486	5.109
Køb af finansielle anlægsaktiver - Øvrige		(20.050)	(12.941)
Salg af finansielle anlægsaktiver - Øvrige		12.760	17.191
Køb af immaterielle aktiver		(2.950)	(1.209)
Salg af immaterielle aktiver		33	-
Køb af materielle aktiver		(11.946)	(10.559)
Salg af materielle aktiver		127	(29)
Modtaget udbytte		1.048	26
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		(22.218)	(16.074)
Låntagning		2.820	1.744
Afdrag på lån		(1.417)	(414)
Novo Gruppens køb af egne aktier		(12.779)	(18.864)
Novo Gruppens salg af egne aktier		172	184
Betalt udbytte til minoritetsinteresser		(14.626)	(14.438)
Betalt støtte i Novo Nordisk Fonden		(1.745)	(1.300)
Pengestrømme fra finansierings- og fondsaktivitet		(27.575)	(33.088)
Nettopengestrømme		(1.087)	(2.089)
Likvide reserver primo		18.132	20.470
Reklassificering af overtræk til finansieringsaktiviteter		775	-
Urealiseret gevinst/(tab) på valuta som indgår i likvide reserver		57	(249)
Likvide reserver ultimo	20	17.877	18.132

NOTER

Note 1 - Anvendt regnskabspraksis

Koncern- og moderfondregnskabet er aflagt i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder (IFRS) som godkendt af EU, og yderligere danske oplysningskrav i årsregnskabsloven. Koncern- og moderfondregnskabet er udarbejdet med udgangspunkt i det historiske kostprisprincip, dog med undtagelse af visse poster, som beskrevet nedenfor:

Fra 2018 har koncernen ændret indregningsprincip for finansielle investeringer fra afregnings- til handelstidspunktet, i overensstemmelse med interne og eksterne interessenters forventninger. Dette påvirker for 2018 aktiverne og passiverne med DKK 632 mio.

I resultatopgørelsen er posten "Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter" blevet bruttoficeret; sammenligningstillene er blevet tilrettet. I balancen er der sket en bruttoficering af "Andre gældsforpligtelser"; sammenligningstillene er blevet tilrettet. Enkelte linjebenævnelser er blevet tilrettet.

Anvendt regnskabspraksis er herudover, bortset fra implementering af nedenstående nye standarder IFRS 9 og IFRS 15, uændret i forhold til årsrapporten 2017.

Implementering af nye eller ajourførte IFRS'ere

Novo Nordisk Fonden har fra 1. januar 2018 implementeret alle nye eller ajourførte IFRS'ere, der er udstedt af IASB og trådt i kraft per 1. januar 2018, hvilket er IFRS 9 omhandlende Finansielle instrumenter og IFRS 15 omhandlende Indtægter fra kontrakter med kunder.

IFRS 9 om Finansielle instrumenter omfatter nye bestemmelser for klassifikation og måling af finansielle aktiver og forpligtelser, nedskrivninger af finansielle aktiver samt regnskabsmæssig sikring. IFRS 9 erstatter IAS 39 og er trådt i kraft 1. januar 2018. Der er i overensstemmelse med overgangsbestemmelserne i IFRS 9 ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal, da det ikke er muligt at anvende nedskrivningsbestemmelserne på tidligere regnskabsår uden at efterrationalisere.

Implementering af IFRS 9 betyder at fra 1. januar 2018 klassificeres porteføljer af tilgodehavender fra salg, i visse geografiske områder som enten faktureres under master factoring aftaler eller opkræves hos kunden er ændret fra tilgodehavender opgjort til amortiseret kostpris til tilgodehavender opgjort til dagsværdi gennem anden totalindkomst.

Implementeringen af IFRS 9 har betydet, at finansielle aktiver skal vurderes hver investering for sig og besluttes, om de skal indregnes til dagsværdi over resultatopgørelsen eller over anden totalindkomst. For koncernen indregnes dagsværdireguleringerne i resultatopgørelsen. Effekten af implementering af IFRS 9 har været uvæsentlig for koncernens resultat, balance og pengestrømsopgørelse.

Koncernen har fra 1. januar 2018 implementeret IFRS 15 Indtægter fra kontrakter med kunder ved brug af den modificerede retrospektive metode. IFRS 15 erstatter IAS 11 omhandlende entreprisetrakater og IAS 18 omhandlende omsætning. Kontrakt aktiver og kontrakt passiver er nu præsenteret separat i balancen. Effekten af implementering af IFRS 15 har været uvæsentlig for koncernens resultat, balance og pengestrømsopgørelse.

Følgende nye eller ajourførte IFRS'ere, der er udstedt af IASB, men som endnu ikke er trådt i kraft, er ikke blevet implementeret før tid; IFRS 16 'Leasing', men vurderes at have relevans for koncernen. Novo Nordisk Fonden koncernen vil implementere standarden per 1. januar 2019, hvilket ikke forventes at have væsentlig indflydelse på koncernregnskabet resultatopgørelse men aktiver og passiver forventes at stige med 3-4%, hvilket vil påvirke relaterede nøgletal. Pengestrømme før ændring i driftskapital vil blive positivt påvirket, da en væsentlig del af leasingomkostninger vil blive reklassificeret til pengestrømme fra finansierings- og fondsaktivitet.

IFRS 16 afløser IAS 17 og vil ændre den regnskabsmæssige behandling af operationel leasing, så de fremadrettet vil blive aktiveret med en tilhørende forpligtelse under passiver. Leasingaktivet vil blive afskrevet over aktivets levetid. IFRS 16 vil blive implementeret ved brug af den modificerede retrospektive metode, hvilket betyder, at sammenligningstillene ikke vil blive tilrettet. Leasingaktiver med løbetid under 12 måneder eller lav værdi vil ikke blive aktiveret.

Kritisk regnskabspraksis

Novo Nordisk Fondens ledelse vurderer anvendt regnskabspraksis på følgende områder som de vigtigste for koncernen.

Omsætning og indregning af indtægter

Omsætning udgør dagsværdien af varesalg eksklusive merværdiafgift og med fradrag af hensættelse til returvarer, rabatter og dekorter.

Hensættelser og periodiseringer vedrørende kunderabatter indregnes i den periode, hvori den omsætning, som de vedrører, er indregnet. Historiske data er tilgængelige og troværdige, og anvendes til at opgøre reduktionen i omsætningen.

Indtægter indregnes, når de er realiseret eller er realiserbare og indtjent. Indtægter betragtes som indtjent, når koncernen i det væsentlige har udført, hvad koncernen skal for at blive berettiget til indtægterne.

Indtægter fra salg af varer indregnes, når alle følgende specifikke betingelser er opfyldt:

- » Koncernen har til køber overført væsentlige risici og fordele tilknyttet ejendomsretten til varerne;
- » Koncernen bibeholder hverken sit fortsatte ledelsesmæssige engagement, i et omfang der normalt er forbundet med

- ejendomsret, eller kontrollen over de solgte varer;
- » Indtægtens størrelse kan måles pålideligt;
  - » Det er sandsynligt, at de økonomiske fordele forbundet med transaktionen vil tilgå koncernen; og
  - » Omkostninger, som er afholdt eller vil blive afholdt i forbindelse med transaktionen, kan måles pålideligt.

Disse betingelser er sædvanligvis opfyldt, når risikoovergangen til køber finder sted.

En pålidelig måling af indtægternes størrelse forudsætter, at der kan foretages troværdige skøn af prisnedslag, rabatter og returvarer.

Licensindtægter indregnes efter periodiseringsprincippet i overensstemmelse med betingelserne i den givne aftale.

Som hovedregel indtægtsføres salg af immaterielle rettigheder på salgstidspunktet. Ved salg af immaterielle rettigheder, hvor kontrakten påfører koncernen fremtidige forpligtelser, periodiseres indtægten over forpligtelsernes løbetid. Ved salg af immaterielle rettigheder, hvor den endelige retserhvervelse er betinget af fremtidige begivenheder, indtægtsføres beløbet ved disse fremtidige begivenheders indtræden.

Indtægter måles til dagsværdien af modtaget eller tilgodehavende vederlag.

Forskning og udvikling

Som følge af en meget lang udviklingsperiode og væsentlige usikkerheder i forbindelse med udvikling af nye produkter, herunder risici vedrørende kliniske forsøg og godkendelse fra myndigheder, vurderes det, at koncernens interne udviklingsomkostninger ikke opfylder kravene til aktivering i IAS 38 'Immaterielle aktiver'. Kriterierne i IAS 38 for teknisk gennemførlighed anses således ikke for at være opfyldt, før der er opnået godkendelse fra myndighedernes side.

For erhvervede igangværende forsknings- og udviklingsprojekter fastlægges sandsynligheden i aktivets kostpris, og sandsynligheds-kriterierne for indregning anses derfor altid for opfyldt. Da kostprisen for erhvervede igangværende forsknings- og udviklingsprojekter ofte kan måles pålideligt, vil sådanne projekter opfylde kriterierne for aktivering. Se endvidere afsnittet 'Immaterielle aktiver' om den regnskabsmæssige behandling af immaterielle aktiver.

Materielle aktiver anvendt til forskning og udvikling aktiveres og afskrives i henhold til koncernens afskrivningspraksis.

Afledte finansielle instrumenter

Koncernen anvender valutaterminskontrakter og -optioner samt rente- og valutawaps til sikring af forventede transaktioner, aktiver og forpligtelser samt nettoinvesteringer i udenlandske dattervirksomheder i fremmed valuta.

Ved kontraktens indgåelse klassificerer koncernen hvert enkelt afledt finansielt instrument, der opfylder definitionen på et

sikringsinstrument, som sikring af en specifik, sikret post, enten: i) et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse (sikring af dagsværdi), ii) en forventet finansiell transaktion eller fast aftale (sikring af pengestrømme), eller iii) sikring af en nettoinvestering i en udenlandsk enhed.

Alle kontrakter måles ved første indregning til dagsværdien og derefter til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer på afledte finansielle instrumenter, som er klassificeret som sikring af forventede transaktioner indregnes i anden totalindkomst, såfremt sikringen er effektiv. De akkumulerede værdireguleringer af disse kontrakter fjernes fra egenkapitalen og indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter eller finansielle omkostninger, når den sikrede transaktion er indregnet i resultatopgørelsen.

Afledte finansielle instrumenter til sikring af tilgodehavender og gæld i fremmed valuta måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter eller finansielle omkostninger, sammen med enhver værdiregulering af det sikrede aktiv eller passiv vedrørende den sikrede risiko.

Afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af nettoinvesteringer i dattervirksomheder måles til dagsværdi på basis af forskellen mellem swapkursen og balancedagens kurs, og værdireguleringen indregnes i anden totalindkomst.

Selv om den nuværende brug af afledte finansielle instrumenter udgør en effektiv økonomisk sikring i overensstemmelse med koncernens risikostyringspolitik, opfylder ikke alle afledte finansielle instrumenter de detaljerede krav til anvendelse af regnskabsmæssig sikring i IFRS 9.

De afledte finansielle instrumenter, som ikke opfylder kravene i IFRS 9 indregnes første gang til dagsværdi. Indregningen foretages direkte i resultatopgørelsen under finansielle indtægter (eller omkostninger).

Alle dagsværdier er baseret på priser opgjort til markedsværdi med udgangspunkt i data fra aktive markeder eller standardmodeller for prisfastsættelse.

Den akkumulerede nettodagsværdi af afledte finansielle instrumenter indregnes som værdipapirer/øvrige finansielle aktiver, hvis den er positiv, eller andre gældsforpligtelser, hvis den er negativ.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser, herunder juridiske sager, indregnes, når koncernen som følge af tidligere begivenheder har en retlig eller faktisk forpligtelse, som vil medføre et sandsynligt træk på koncernens økonomiske ressourcer, hvis størrelse kan skønnes pålideligt. I denne sammenhæng laver koncernen estimatet baseret på det mest sandsynlige udfald af sagen. I de tilfælde hvor et pålideligt estimat ikke kan laves, bliver sagerne oplyst som eventualforpligtelse.

Øvrig regnskabspraksis

Konsolidering

Koncernregnskabet omfatter Novo Nordisk Fonden (moderfond) og de virksomheder, hvori Novo Nordisk Fonden direkte eller indirekte besidder mere end 50% af stemmeretten eller på anden måde har en bestemmende indflydelse (dattervirksomheder). Novo Nordisk Fonden og dattervirksomhederne benævnes samlet koncernen.

Virksomheder, som ikke er dattervirksomheder, men hvor koncernen ejer mellem 20% og 50% af stemmeretten eller på anden måde udøver en betydelig indflydelse på den driftsmæssige og finansielle ledelse, betragtes som associerede virksomheder.

Koncernregnskabet udarbejdes på grundlag af regnskaber for moderfonden og dattervirksomhederne ved sammenlægning af regnskabsposter med ensartet indhold og med efterfølgende eliminering af interne transaktioner, interne aktiebesiddelser og mellemværender samt urealiserede koncerninterne fortjenester og tab. Koncernregnskabet er baseret på regnskaber udarbejdet i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis for Novo Nordisk Fond koncernen.

Erhvervelse af nye virksomheder behandles regnskabsmæssigt efter overtagelsesmetoden. Kostprisen måles til dagsværdien af de overtagne aktiver og de afholdte og pådragede forpligtelser på overtagelsestidspunktet med tillæg af omkostninger, der er direkte forbundet med overtagelsen. Identificerbare overtagne aktiver og pådragede forpligtelser og eventualforpligtelser i forbindelse med en virksomhedssammenslutning måles ved første indregning til dagsværdien på overtagelsestidspunktet uanset omfanget af en eventuel minoritetsinteresse. Eventuelle positive forskelle mellem kostprisen og dagsværdien af koncernens andel af de overtagne identificerbare nettoaktiver indregnes som goodwill.

Nyanskaffede og afhændede virksomheder indregnes i resultatopgørelsen i den periode, hvor Novo Nordisk Fonden har ejet virksomheden. Sammenligningstal reguleres ikke for afhændede eller nyanskaffede virksomheder.

Omregning af fremmed valuta

FUNKTIONEL VALUTA OG PRÆSENTATIONSVALUTA

Regnskabsposter for hver af koncernens enheder måles ved anvendelse af den valuta, som benyttes i det primære økonomiske miljø, hvori enheden driver virksomhed. Koncernregnskabet præsenteres i danske kroner (DKK), som er moderfondens funktionelle valuta og præsentationsvaluta.

OMREGNING AF TRANSAKTIONER OG BELØB

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til den funktionelle valuta efter transaktionsdagens valutakurser. Valutakursgevinster og -tab ved afviklingen af disse transaktioner samt ved omregning af monetære aktiver og forpligtelser i fremmed valuta til balancedagens valutakurser indregnes i resultatopgørelsen, undtagen når de udskydes over egenkapitalen, idet de opfylder betingelserne for sikring af pengestrømme og nettoinvesteringer.

Kursdifferencer opstået ved omregningen af ikke-monetære

poster, såsom aktier til dagsværdi indregnet i resultatopgørelsen, indregnes som en del af dagsværdigevinsten eller -tabet.

OMREGNING AF TILKNYTTET VIRKSOMHEDER

Regnskaber for udenlandske dattervirksomheder omregnes til danske kroner ved anvendelse af balancedagens valutakurser for balanceposter og gennemsnitlige valutakurser for resultatopgørelsens poster.

Alle kursreguleringer er indregnet i resultatopgørelsen bortset fra kursdifferencer, der opstår ved:

- » omregning af dattervirksomhedernes nettoaktiver ved regnskabsårets begyndelse til balancedagens valutakurser,
- » at dattervirksomhedernes resultatopgørelse omregnes til gennemsnitlige valutakurser, hvorimod deres balancer omregnes til balancedagens valutakurser,
- » omregning af langfristede koncernmellemværender, der betragtes som et tillæg til nettoaktiverne i dattervirksomhederne,
- » omregning af kapitalandele i associerede virksomheder.

Ovenstående kursdifferencer indregnes som øvrig totalindkomst under egenkapitalen.

Indtægter af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter

Indtægter af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter består af licensindtægter, afkast på life science investeringer og finansielle investeringer samt andre driftsindtægter af sekundær karakter i forhold til koncernens hovedaktiviteter.

Immaterielle aktiver

GOODWILL

Goodwill består af et positivt forskelsbeløb mellem kostpris og dagsværdien af identificerbare nettoaktiver i det erhvervede selskab. Goodwill vedrørende datterselskaber er indregnet under Immaterielle anlægsaktiver. Goodwill ved erhvervelse af associerede virksomheder indregnes i kapitalandele i associerede virksomheder.

Goodwill testes årligt for værdiforringelse og indregnes til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede tab ved værdiforringelse. Gevinster og tab ved afhændelse af en enhed inkluderer den regnskabsmæssige værdi af goodwill vedrørende den afhændede enhed. Goodwill allokteres til pengestrømsfrembringende enheder med henblik på test for værdiforringelse.

Patenter, licenser og andre immaterielle aktiver

Patenter, licenser og andre immaterielle aktiver indregnes til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og eventuelle tab ved værdiforringelse. Afskrivninger foretages lineært over aktivets forventede brugstid (3-20 år).

Interne udviklingsomkostninger og hermed forbundet software i forbindelse med større it-projekter til internt brug aktiveres under

andre immaterielle anlægsaktiver.

Materielle aktiver

Materielle aktiver måles til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen for egenfremstillede aktiver inkluderer omkostninger, der kan henføres direkte til fremstillingen af aktiverne.

Grunde afskrives ikke. Afskrivninger foretages lineært over følgende forventede brugstider:

- » Bygninger, 12-50 år.
- » Produktionsanlæg og maskiner, 5-25 år.
- » Andre anlæg, driftsmateriel og inventar, 3-18 år.

Aktivernes restværdi og brugstid vurderes og reguleres om nødvendigt ved hver balancedag. Et aktivs regnskabsmæssige værdi nedskrives straks til genindvindingsværdien, hvis aktivets regnskabsmæssige værdi overstiger den anslåede genindvindingsværdi.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller bortskaffelse af aktiver indregnes i resultatopgørelsen under samme funktioner som de tilhørende afskrivninger.

Leasing

Leasing af aktiver, hvor koncernen reelt opnår de fordele og risici, der er forbundet med ejerskabet af aktivet, er aktiveret som finansielt leasede aktiver under Materielle anlægsaktiver og afskrives over den forventede brugstid i overensstemmelse med de ovenfor anførte afskrivningsperioder. De tilsvarende finansielle leasingforpligtelser er indregnet under forpligtelser.

Leasingomkostninger vedrørende operationel leasing indregnes løbende i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes efter den indre værdis metode, dvs. til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i disse virksomheder opgjort ved anvendelse af koncernens regnskabspraksis.

Goodwill vedrørende associerede virksomheder er indregnet i kapitalandele i associerede virksomheder. Goodwill opgøres efter købt goodwill metoden.

Nedskrivninger

Materielle, finansielle og immaterielle aktiver, inkl. goodwill, testes for tab ved værdiforringelse, når der er indikation på at den regnskabsmæssige værdi muligvis ikke kan genindvindes. Goodwill testes endvidere årligt for værdiforringelse. Et tab ved værdiforringelse indregnes med det beløb, hvormed aktivets regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien, dvs. den højeste værdi af aktivets nettosalgspris eller nytteværdi. Med henblik på vurdering af værdiforringelse grupperes aktiverne i den mindste gruppe af aktiver, der frembringer selvstændige

identificerbare pengestrømme (pengestrømsfrembringende enheder).

Øvrige finansielle investeringer

Koncernen opdeler øvrige finansielle investeringer i to grupper: life science investeringer og øvrige værdi-papirer.

Life science investeringer

Life science investeringer består af finansielle aktiver inden for health care. Finansielle aktiver, som falder ind under denne kategori, indregnes i overensstemmelse med IFRS 9 til dagsværdi over resultatopgørelsen. De indregnes første gang til dagsværdi og værdireguleres efterfølgende over resultatopgørelsen til dagsværdi. Køb og salg af life science investeringer indregnes på handelstidspunktet.

Realiserede og urealiserede gevinster og tab på dagsværdireguleringer er indregnet i resultatopgørelsen i det regnskabsår, hvor de opstår. Realiserede gevinster og tab ved salg af finansielle aktiver beregnes på grundlag af den oprindelige købspris.

Udbytter fra finansielle aktiver til dagsværdi indregnes i totalindkomstopgørelsen under Resultat af investeringsaktivitet og andre driftsindtægter, på tidspunktet, der er opnået ret til udbyttet.

Værdipapirer

Værdipapirer består af finansielle aktiver, der ikke opfylder den ovenstående definition af Life science investeringer. Finansielle aktiver, som falder ind under denne kategori, indregnes i overensstemmelse med IFRS 9 til dagsværdi over resultatopgørelsen. De indregnes første gang til dagsværdi og værdireguleres efterfølgende over resultatopgørelsen til dagsværdi. Køb og salg af værdipapirer indregnes på handelstidspunktet.

Realiserede og urealiserede gevinster og tab på dagsværdireguleringer er indregnet i opgørelsen over totalindkomst i det regnskabsår, hvor de opstår. Realiserede gevinster og tab ved salg af finansielle aktiver beregnes på grundlag af den oprindelige købspris.

Indregning og måling af værdipapirer

Værdipapirer fragår, når retten til at modtage pengestrømme fra investeringen er udløbet eller er blevet overdraget, og koncernen har overdraget alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten.

For noterede værdipapirer, der handles i et aktivt marked, baseres dagsværdien på markedskurser på balancedagen. For værdipapirer, der ikke handles i et aktivt marked, fastsættes dagsværdien enten ud fra stillede priser fra uafhængige børsmæglere eller anerkendte værdiansættelsesteknikker. Disse værdiansættelsesteknikker omfatter nylige, sammenlignelige transaktioner og kapitaludvidelser på markedsvilkår, relevante handelsmultipler baseret på sammenlignelige selskaber samt tilbagediskonterede pengestrømme. Såfremt dagsværdien ikke kan fastsættes ud fra førortaltede metoder, estimeres værdien ud fra aktivets specifikke forhold.

Varebeholdninger

Råvarer og hjælpematerialer måles til kostpris opgjort efter FIFO-princippet.

Varer under fremstilling og fremstillede færdigvarer måles til kostpris opgjort efter FIFO-princippet. Kostprisen omfatter direkte produktionsomkostninger som råvarer og hjælpematerialer med tillæg af energi og direkte løn i produktionen samt indirekte produktionsomkostninger som personaleomkostninger, afskrivninger, vedligeholdelse m.m. De indirekte produktionsomkostninger måles på baggrund af en standardomkostningsmetode, der gennemgås regelmæssigt for at sikre relevante forudsætninger vedrørende kapacitetsudnyttelse, gennemløbstid m.m.

For varebeholdninger, hvor den forventede salgspris med fradrag af eventuelle færdiggørelsesomkostninger og omkostninger til at effektivere salget (nettorealisationsværdien) er lavere end den regnskabsmæssige værdi, foretages nedskrivning med den værdi, hvormed den regnskabsmæssige værdi overstiger nettorealisationsværdien.

Tilgodehavender

Tilgodehavender fra salg og andre tilgodehavender indregnes til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer. Nedskrivninger er baseret på en individuel vurdering af hvert enkelt tilgodehavende, som også omfatter en vurdering af betalingsrisici forbundet med de enkelte lande.

Tilgodehavender indregnes til amortiseret kostpris i henhold til den effektive rentemetode.

Skat

Selskabsskat i resultatopgørelsen omfatter årets aktuelle skat samt ændring i hensættelse til udskudt skat.

Udskudt skat hensættes baseret på den balanceorienterede gældsmetode og omfatter alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier i de enkelte koncernselskabers balancer samt fremførbare skattemæssige underskud, der kan realiseres. Udskudt skat måles og vurderes endvidere til dækning af den genbeskatning af underskud i sambeskattede udenlandske dattervirksomheder, der vurderes at blive aktive ved afhændelse af aktierne eller på grund af udløsning af genbeskatning.

Skatteværdien af fremførbare skattemæssige underskud indgår i opgørelsen af den udskudte skat, såfremt det er sandsynligt, at underskuddene udnyttes. Udskudt skat måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når de midlertidige forskelle udlignes. Ændringer i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatserne indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Skyldig skat/tilgodehavende skat omfatter betalbar skat beregnet med udgangspunkt i årets forventede skattepligtige indkomst samt eventuel regulering af tidligere års betalbare skat.

Koncernen er omfattet af de danske skattemæssige regler om tvungen sambeskatning, hvorfor dattervirksomhederne sambeskattes. Skatten for de enkelte selskaber er fuldt ud fordelt på basis af den forventede skattepligtige indkomst. De sambeskattede virksomheder indgår i acontoskatteordningen.

Personaleydelser

Lønninger, bidrag til social sikring, betalt fravær og sygefravær, bonusser og ikke-monetære ydelser indregnes i det regnskabsår, hvor koncernens ansatte har udført den tilknyttede arbejdsydelse. Omkostninger vedrørende koncernens langfristede personale-ydelser periodiseres, så de følger arbejds-ydelserne udført af de pågældende ansatte.

Pensioner

Koncernen har indgået en række ydelsesbaserede og bidragsbaserede pensionsordninger over hele verden.

Omkostningerne for regnskabsåret vedrørende ydelsesbaserede ordninger fastsættes på basis af den fremskrevne akkumulerede enhedsmetode (projected unit credit-metoden). Omkostningerne afspejler ydelser udført af de ansatte indtil værdiansættelsesdagen og baseres på aktuarmæssige forudsætninger, primært vedrørende de diskonteringsatser, der anvendes til at fastsætte nutidsværdien af ydelserne, de forventede fremtidige lønvækstrater samt den forventede langsigtede afkastningsgrad af pensions-ordningsaktiverne. Diskonteringsatserne baseres på markedsrenterne af erhvervsobligationer med høj kreditværdighed i de pågældende lande.

Aktuarmæssige gevinster og tab, der skyldes justeringer som følge af erfaringer og ændringer i de aktuarmæssige forudsætninger, indregnes i Anden totalindkomst i den periode, de opstår. Ændringer til pensionsomkostninger vedrørende tidligere regnskabsår indregnes straks i Resultatopgørelsen.

Pensionsaktiver og -forpligtelser i forskellige ydelsesbaserede ordninger modregnes ikke, medmindre koncernen har en juridisk ret til at anvende overskuddet i en pensionsordning til indfrielse af forpligtelser i en anden pensionsordning. Pensionsaktiver kan kun indregnes i det omfang, koncernen er i stand til at opnå fremtidige økonomiske fordele i form af refusion fra pensionsordningen eller reduktion af fremtidige ydelser.

Koncernens bidrag til bidragsbaserede pensionsordninger omkostningsføres i resultatopgørelsen for det regnskabsår, som de vedrører.

Aktiebaseret vederlæggelse

Koncernen har etableret både kontant- og egenkapitalafregnede aktiebaserede vederlæggelsesordninger. Dagsværdien af de ydelser, medarbejderne leverer til gengæld for tildeling af optioner eller aktier, indregnes som en omkostning og fordeles over optjeningsperioden.

Det samlede beløb, der omkostningsføres over optjeningsperioden, fastsættes på baggrund af dagsværdien af de tildelte optioner eller aktier, eksklusivt virkningen af eventuelle

ikke-markedsbestemte betingelser for retserhvervelse. Dagsværdien fastsættes på tildelingstidspunktet. Ikke-markedsbestemte betingelser for retserhvervelse indgår i antagelserne om det antal optioner, der forventes at kunne udnyttes. Koncernen revurderer ved hver balancedag sine skøn over antallet af optioner, der forventes at kunne udnyttes. Koncernen indregner eventuelle virkninger af revurderingen af oprindelige estimater i resultatopgørelsen med en tilsvarende regulering i egenkapitalen over den resterende optjeningsperiode. Reguleringer, der vedrører tidligere år, indregnes i resultatopgørelsen i reguleringsåret.

Værdien af egenkapitalafregnede ordninger modposteres på egenkapitalen. Værdien af kontantafregnede ordninger, som modposteres under andre kortfristede gældsforpligtelser, reguleres ved hver periodeafslutning til dagsværdi, og efterfølgende værdiregulering af dagsværdi indregnes under finansielle poster i resultatopgørelsen.

Forpligtelser

Forpligtelser måles generelt til amortiseret kostpris medmindre andet specifikt fremgår andetsteds.

Pengestrømsopgørelsen

Pengestrømsopgørelsen for koncernen er opstillet efter den indirekte metode med udgangspunkt i årets resultat. Koncernens pengestrømsopgørelse viser pengestrømme fra drifts-, investerings- og finansierings-aktivitet, årets forskydning i likvide reserver samt koncernens likvide reserver ved årets begyndelse og slutning.

Likvide reserver består af likvide beholdninger og værdipapirer med en oprindelig løbetid på under tre måneder fratrukket kortfristet bankgæld. I finansielle reserver indgår ligeledes uudnyttede garanterede kreditfaciliteter med en løbetid på mere end ét år.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn og -vurderinger for koncernen

Ved udarbejdelsen af koncern- og moderfondregnskabet i overensstemmelse med almindeligt gældende regnskabsprincipper er det nødvendigt, at ledelsen foretager skøn og opstiller forudsætninger, der påvirker de rapporterede aktiver og forpligtelser samt oplysninger om eventualaktiver og -forpligtelser på balancedagen og de rapporterede indtægter og omkostninger for regnskabsperioden(erne). Ledelsen baserer sine skøn på historisk erfaring samt en række andre forudsætninger, der menes at være rimelige under de givne omstændigheder. Resultatet heraf danner grundlag for at vurdere de rapporterede regnskabsmæssige værdier af aktiver og forpligtelser samt de rapporterede indtægter og omkostninger, som ikke umiddelbart fremgår fra andet materiale. De faktiske resultater kan afvige fra disse skøn. Skønnene i koncernen er foretaget af ledelserne i henholdsvis Novo Nordisk, Novozymes og Novo Holdings A/S og efterfølgende vurderet af fondens ledelse. Fonden anser følgende skøn og dertil hørende vurderinger for væsentlige for udarbejdelsen af koncernregnskabet.

Periodiseringer og hensættelser til kunderabatter

Periodiseringer og hensættelser vedrørende kunderabatter indregnes i samme periode som det hermed forbundne salg. Periodiseringer og hensættelser vedrørende kunderabatter

indregnes som en reduktion i omsætningen og indgår i andre hensatte forpligtelser og andre gældsforpligtelser.

Periodiseringerne og hensættelserne er baseret på historiske rabatbetalinger. De beregnes på grundlag af en procent af omsætningen for hvert produkt som defineret i kontrakterne med forskellige kundegrupper.

Faktorer, der komplicerer rabatberegningerne er:

- » identifikation af, hvilke produkter, der er solgt med rabat,
- » hvilke prisbetingelser, der gælder for kunder eller offentlige myndigheder, samt
- » den anslåede periodemæssige forskydning, der er mellem salg og afregning af rabatterne.

De væsentligste salgsrabatter mv. vedrører salg dækket af de amerikanske sygesikringsordninger Medicaid og Medicare. Hensættelser til Medicaid- og Medicare-rabatter er beregnet på basis af en kombination af historiske erfaringer, produkt og befolkningsvækst, prisstigninger, indvirkning af kontraktstrategier og specifikke betingelser i de enkelte kontrakter. Beregningerne vedrørende Medicaid involverer fortolkning af relevant lovgivning, som er genstand for udfordringer eller ændringer via fortolkningsbidrag fra offentlige myndigheder. Selv om periodiseringer for Medicaid- og Medicare-rabatterne indregnes i samme periode som det hermed forbundne salg, vil disse rabatter typisk blive faktureret til koncernen op til seks måneder senere. På grund af den periodemæssige forskydning, kan der i en given periodes rabatregulering til omsætningen forekomme justeringer, som vedrører rabatperiodiseringer fra tidligere perioder.

Kunderabatter gives til en række sygesikringsordninger. Disse rabatter sikrer, at kunden modtager en rabat efter opnåelse af specifikke ydelsesparametre relateret til produktkøb, formular status og præ-definerede markedsandel- og milepælsbetalinger i forhold til konkurrenter. Eftersom rabataftaler er kontraktligt indgået, bliver rabatter estimeret med udgangspunkt i de specifikke betingelser i de enkelte kontrakter, historiske erfaringer, forventet distributionsmix, produktvækstrater og markedsandel. Koncernen vurderer salgsudviklingen af produkter omfattet af sygesikringsordninger og andre kontraktlige rabatter og justerer hensættelsen løbende for at reflektere de faktiske erfaringer.

Distributør-refusioner relaterer sig til kontraktlige aftaler, som koncernen har med indirekte kunder, fortrinsvis i Nordamerika, om at sælge produkter til priser, som er lavere end listepriserne faktureret til distributørerne. En distributør-refusion udgør differencen mellem fakturaprisen til distributøren og den indirekte kundes kontraktpris. Hensættelsen til refusionerne er beregnet med udgangspunkt i en kombination af faktorer såsom historiske erfaringer, nuværende lagerbeholdninger hos distributøren, kontraktbetingelser og værdien af krav, som er modtaget, men endnu ikke færdigbehandlede. Distributør-refusioner er typisk afregnet en til tre måneder efter indgåelsen af forpligtelsen.

Koncernen anser de foretagne periodiseringer og hensættelser

vedrørende rabatter for rimelige og hensigtsmæssige ud fra aktuelle oplysninger og forhold. De faktiske beløb kan imidlertid afvige fra de beløb, der er anslået af ledelsen.

På det amerikanske marked findes den mest komplekse sammensætning af rabatter mv. En opgørelse af Novo Nordisks bruttoomsætning til nettoomsætning er som følger (beløb i DKK mio.):

	2018	2017
Bruttoomsætning	230.652	216.174
Medicaid- og Medicare rabatter (USA)	(71.813)	(58.848)
Distributørrefusioner	(29.469)	(28.324)
Rabatter til sygesikringsordninger (USA)	(11.950)	(12.491)
Rabatter til sygesikrings- og sundhedsordninger (uden for USA), returvarer og andre rabatter	(5.638)	(4.815)
Total brutto til netto-regulering	(118.870)	(104.478)
Nettoomsætning	111.782	111.696

Overskudsdeling i partnerskaber

Novozymes har indgået partnerskaber, hvor Novozymes producerer og sælger produkter til en partner, der forpligter sig til salg til slutkunder, og hvor fortjeneste på produkter solgt til slutkunder er delt mellem partneren og Novozymes baseret på forudbestemt opgørelsesmetoder. Indtægter relateret til denne type partnerskab omfatter ca. 13% af Novozymes samlede årlige omsætning. En mindre del af omsætningen, relateret til forventet overskudsandel på produkter solgt til Partneren kræver en betydelig vurdering og estimerer fra ledelsen. Dette indebærer estimering af fremtidige salgspriser til slutkunder sammen med deres indvirkning på rabatordninger og estimering af produktafkast fra slutkunder.

Indregning af associerede virksomheder

På købstidspunktet skal der foretages en købesumallokering på identificerbare aktiver og opgøres en eventuel goodwill. Opgørelsen af denne købesumallokering indebærer et stort element af skøn. Grundlaget for dette skøn vil basere sig på de tilgængelige informationer på købstidspunktet. Såfremt værdien af de overtagne aktiver ikke kan opgøres pålideligt, vil den tilbageværende forskel mellem andelen af den regnskabsmæssige indre værdi og købesummen henføres til goodwill.

Goodwill testes for tab ved værdiforringelse, når der er indikation på at den regnskabsmæssige værdi muligvis ikke kan genindvindes. Goodwill testes endvidere årligt for værdiforringelse. Et tab ved værdiforringelse indregnes med det beløb, hvormed aktivets regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien, dvs. den højeste værdi af aktivets nettosalgpris eller nytteværdi.

Materielle aktiver

Materielle aktiver indregnes til kostpris fratrukket afskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Omkostninger til opførelse af egenproducerede aktiver indeholder både direkte og indirekte omkostninger. Afskrivning påbegyndes, når aktivet er klar til brug og foretages lineært over aktivets forventet levetid. Såfremt aktivets

bogførte værdi overstiger aktivets værdi foretages nedskrivning.

Aktiver uden alternativ brugs mulighed udviklet som led i et forsknings- og udviklingsprojekt udgiftsføres. Men anlæg og udstyr med en alternativ anvendelse eller, som anvendes til generel forskning og udvikling aktiveres og afskrives over den forventede brugstid som forsknings- og udviklingsomkostninger.

Indirekte produktionsomkostninger

Varer under fremstilling og færdigvarer indregnes til kostpris opgjort efter FIFO-princippet. I kostprisen indgår direkte produktionsomkostninger som råvarer og hjælpematerialer med tillæg af energi og direkte løn i produktionen samt indirekte produktionsomkostninger som personaleomkostninger, afskrivninger, vedligeholdelse m.m.

Indirekte produktionsomkostninger er opgjort ved en standardomkostningsmetode, der gennemgås regelmæssigt for at sikre relevante forudsætninger vedrørende kapacitetsudnyttelse, gennemløbstid og andre relevante faktorer. Ændringer i beregningsmetoden for indirekte produktionsomkostninger inkl. kapacitets-udnyttelsesniveau, gennemløbstid etc. vil kunne påvirke bruttomarginen og den samlede værdiansættelse af varebeholdningerne.

Nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer

Varedebitorer indregnes til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af potentielle tab på dubiøse debitorer.

Koncernen foretager nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer for anslåede tab på grund af kundernes efterfølgende manglende betalingsevne. Såfremt kundernes økonomiske forhold bliver forværret med forringelse af deres betalingsevne til følge, kan yderligere nedskrivninger blive nødvendige i fremtidige regnskabsperioder. Koncernen analyserer specifikt varedebitorer herunder historiske dubiøse debitorer, kundekonzentrationer, kundernes kreditværdighed, aktuelle økonomiske konjunkturer samt ændringer i kundernes betalingsbetingelser i forbindelse med vurderingen af, om nedskrivningerne til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer er tilstrækkelige.

Udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser

Ledelsens vurdering kræves ved fastlæggelsen af koncernens hensættelser til skat, udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser, samt omfanget for indregning af udskudte skatteaktiver. Koncernen indregner udskudte skatteaktiver, såfremt det er sandsynligt, at der vil være tilstrækkelig skattepligtig indkomst til stede i fremtiden til udnyttelse af de midlertidige forskelle og ikke-anvendte skattemæssige underskud. Ledelsen har taget den fremtidige skattemæssige indkomst i betragtning ved vurderingen af, om udskudte skatteaktiver vil kunne indregnes.

Hensættelser og eventualposter

Som led i almindelig forretningspraksis udsteder dele af koncernen kreditnotaer vedrørende produkter, der er udløbet. Der foretages derfor hensættelser vedrørende fremtidige returneringer på baggrund af historiske statistikker over returneringer af produkter.

Mønstret i fremtidige returneringer kan afvige fra tidligere praksis.

Ledelsen vurderer forpligtelser og eventualposter, samt sandsynlige udfald af verserende og fremtidige retssager, der afhænger af fremtidige begivenheder, som af natur derfor er usikre. Ved afgørelsen af det sandsynlige udfald af retssager og skatteforhold etc., inddrager ledelsen vurderinger fra eksterne juridiske rådgivere samt kendte udfald fra retspraksis. En detaljeret redegørelse for de væsentligste retstvister, som koncernen er involveret i, findes i note 22.

Life science investeringer

Investering i bioteknologiske virksomheder er forbundet med betydelige risici, idet der er tale om langsigtede investeringer i udvikling af nye lægemidler og teknologier. Koncernen har for at begrænse risikoen spredt sine investeringer geografisk, på forskellige teknologier og på forskellige stadier i udviklingsforløbet i overensstemmelse med koncernens investeringspolitik. Life science investeringer værdisættes til dagsværdi, alternativt fastsættes dagsværdien ud fra relevante værdisættelsesmetoder, baseret på sammenlignelige transaktioner på markedsvilkår, kapitaludvidelser og lignende. Såfremt dagsværdien på aktivet ikke kan fastsættes ud fra før omtalte metoder estimeres værdien ud fra aktivets specifikke forhold. Der er forbundet usikkerheder med opgørelsen af dagsværdierne på life science investeringerne.

Ledelsen vurderer værdisættelsen af investeringerne. Der foretages dagsværdiregulering, såfremt der foreligger aktuelle købskurser for noterede værdipapirer, og dagsværdiregulering på noterede aktier baseret på bl.a. manglende opfyldelse af forsknings og forretningsplaner, efterfølgende finansieringsrunder i selskaberne og nylige transaktioner på sammenlignelige selskaber.

Afledte finansielle instrumenter

Som led i almindelig forretningspraksis reducerer dele af koncernen deres risici ifm. koncernens valuta-eksponering. Koncernen anvender en række finansielle instrumenter til at sikre valutarisici, og i overensstemmelse med koncernens finanspolitik sikres udelukkende kommercielle risici ifm. forventede transaktioner (pengestrømme), aktiver og passiver (sikring af nettoinvesteringer) og dermed ikke spekulative formål.

De finansielle instrumenter opgøres til dagsværdi på balancetidspunktet på baggrund af markedsprisen på aktive markeder. Såfremt instrumentet handles på et ikke aktivt marked, benyttes seneste transaktionspris korrigeret for markedsåndringer efter denne handel. Såfremt der ingen handel forefindes beregnes værdien på baggrund af generelle accepterede beregningsteknikker.

Definition af hoved- og nøgletal

Overskudsgrad (primær drift) = Resultat af primær drift / nettoomsætning

Overskudsgrad (årets resultat inkl. min. interesser) = Resultat inkl. minoritetsinteresser/nettoomsætning

Egenkapitalandel (inkl. min. interesser) = Egenkapital inkl. minoritetsinteresser / samlede aktiver

Supplerende anvendt regnskabspraksis for moderfonden

Kapitalandele i dattervirksomheder

Kapitalandele i dattervirksomheder optages i fondens regnskab til kostpris. I fondens resultatopgørelse medtages udbytte modtaget fra datterselskaber. Gevinst eller tab ved salg af kapitalandele i dattervirksomheder indregnes i resultatopgørelsen.

Uddelinger

Uddelinger fragår egenkapitalen på forpligtelsestidspunktet, der er det tidspunkt, hvor fonden har forpligtet sig over for bevillingsmodtager. Fra det tidspunkt og indtil udbetalings-tidspunktet medregnes skyldige uddelinger som en gældsforpligtelse.

De uddelinger, der forventes uddelt i fremtiden medtages under egenkapitalen som hensættelse til senere uddelinger.

Note 2 - Nettoomsætning fordelt på segmenter

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Nettoomsætning fordelt på underkoncerner:		
Novo Nordisk koncernen	111.782	111.696
Novozymes koncernen	14.354	14.531
NNIT koncernen	1.852	1.658
Sonion koncernen	1.416	1.306
Xellia koncernen	1.994	1.999
Nettoomsætning i alt	131.398	131.190
Nettoomsætning fordelt på geografiske segmenter:		
Region Nordamerika (USA & Canada)	63.225	58.220
Region Europa (EU & EFTA)	28.820	34.574
Region AAMEO (Afrika, Asien, Mellemøsten og Oceanien)	14.830	12.532
Region Kina (Kina, Hong Kong og Taiwan)	12.898	15.994
Region Japan og Korea	6.156	6.092
Region Latinamerika	5.469	3.778
Nettoomsætning i alt	131.398	131.190

Note 3 - Personaleomkostninger

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Lønninger	31.606	29.398
Omkostninger til aktiebaseret vederlæggelse	493	413
Pensioner - bidragsbaserede ordninger	2.170	2.303
Pensioner - ydelsesbaserede ordninger	77	165
Andre udgifter til social sikring	2.077	2.258
Andre personaleomkostninger	2.256	2.489
Personaleomkostninger i alt	38.679	37.026
Indeholdt i balancen som:		
Aktiveret løn i forbindelse med opførelse af bygninger og produktionsanlæg	(1.713)	(1.435)
Forskydning i lønandel indeholdt i varebeholdninger	(140)	(110)
Personaleomkostninger indeholdt i resultatopgørelsen	36.826	35.481
Indeholdt i resultatopgørelsen under følgende funktioner:		
Produktionsomkostninger	11.778	11.605
Salgs- og distributionsomkostninger	13.188	12.927
Forsknings- og udviklingsomkostninger	7.482	7.000
Administrationsomkostninger	3.528	3.360
Licensindtægter og andre driftsindtægter (netto)	850	589
Personaleomkostninger i alt indeholdt i resultatopgørelsen	36.826	35.481
Løn til direktionen	6	4

Nedenstående oversigt viser bestyrelsens aflønning i Novo Nordisk Fonden og resten af koncernen i 2018.

Beløb i t.kr.	Novo Nordisk Fonden		Øvrige koncernselskaber		Total
	Bestyrelse	Komiteer og udvalg	Bestyrelse	Komiteer og udvalg	
Lars Rebie Sørensén	675	75	1.163	-	1.913
Marianne Philip	450	38	-	-	488
Steen Riisgaard	375	-	1.884	-	2.259
Lars Henrik Munch	300	38	-	-	338
Anne Marie Kverneland	300	-	724	300	1.324
Lars Bo Køppler	300	-	500	-	800
Lars Fugger	300	500	-	114	914
Liselotte Højgaard	225	40	-	-	265
Mads Grøn	225	-	-	-	225
Sten Scheibye	450	175	1.118	250	1.993
Désirée J. Asgreen	75	-	-	-	75
	3.675	865	5.389	664	10.592
Gns. antal fuldtidsansatte i Novo Nordisk Fonden – Koncernen				Antal	Antal
				59.295	57.275

Note 4 - Honorar til revisorer

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Lovpligtig revision	39	36
Andre erklæringer med sikkerhed	5	5
Skatterådgivning	22	24
Andre ydelser	7	17
Honorar til revisorer i alt	73	82

Note 5 - Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Indeholdt i resultatopgørelsen under følgende overskrifter:		
Produktionsomkostninger	3.624	3.373
Salg- og distributionsomkostninger	195	203
Forsknings- og udviklingsomkostninger	1.516	1.096
Administrationsomkostninger	165	137
Andre driftsomkostninger	237	44
Af- og nedskrivninger i alt	5.737	4.853

Note 6 - Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Resultat af life science investeringer og værdipapirer	(633)	6.915
Licensindtægter og andre driftsindtægter	1.609	1.343
Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter i alt	976	8.258

Note 7 - Finansielle indtægter

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Renteindtægter	59	81
Kursgevinster på værdipapirer og lignende	251	86
Valutakursgevinster	21	-
Valutakursgevinster på finansielle instrumenter	1.852	1.219
Øvrige finansielle indtægter	50	-
Finansielle indtægter i alt	2.233	1.386

Note 8 - Finansielle omkostninger

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Renteomkostninger	234	220
Kurstab på værdipapirer og lignende	14	122
Kursreguleringer	88	25
Valutakurstab	1.613	71
Valutakurstab på finansielle instrumenter	50	1.427
Øvrige finansielle omkostninger	109	99
Finansielle omkostninger i alt	2.108	1.964

Note 9 - Selskabsskat

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Aktuel skat af årets resultat	11.132	11.768
Udskudt skat af årets resultat	(1.200)	(142)
Skat af årets resultat	9.932	11.626
Regulering vedrørende tidligere år	(506)	(183)
Selskabsskat i resultatopgørelsen	9.426	11.443
Skat af anden totalindkomst vedrørende aktuel skat	(14)	(13)
Skat af anden totalindkomst vedrørende udskudt skat	(755)	1.043
Skat af anden totalindkomst	(769)	1.030

Reguleringer indregnet for tidligere perioder inkluderer reguleringer som følge af begivenheder i indeværende år relateret til aktuel og udskudt skat for tidligere perioder. Sådanne reguleringer opstår overvejende fra skattebetalinger vedrørende skattesager relateret til transfer pricing samt tilbageførsel af den tilhørende skatteforpligtelse indregnet i tidligere perioder.

Opgørelse af effektiv skatteprocent:

Selskabsskattesats i Danmark	22,0%	22,0%
Afvigelse i udenlandske skattesatser (netto)	-2,0%	-0,2%
Ikke-fradragsberettigede omkostninger med fradrag af ikke skattepligtig indkomst	-0,5%	-5,4%
Effekt på udskudt skat pga. ændring i skatteprocent	0,0%	0,1%
Øvrige reguleringer	-1,0%	-0,4%
Effektiv skatteprocent	18,5%	16,0%

Note 10 - Immaterielle aktiver

DKK mio.	Goodwill	Patenter, licenser og know how	Andre immaterielle aktiver	I alt
2018				
Kostpris ved årets begyndelse	4.935	8.457	5.331	18.723
Valutakursregulering	-	6	(8)	(2)
Årets tilgang ved køb af virksomheder	200	-	21	221
Tilgang i året	-	2.603	347	2.950
Afgang i året	-	9	(13)	(4)
Kostpris ved årets slutning	5.135	11.075	5.677	21.887
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	175	4.445	2.651	7.271
Valutakursregulering	-	(1)	(30)	(31)
Afskrivninger i året	-	1.111	422	1.533
Nedskrivninger i året	-	105	134	239
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	175	5.660	3.177	9.012
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	4.960	5.415	2.500	12.875
2017				
Kostpris ved årets begyndelse	4.815	7.946	4.981	17.742
Valutakursregulering	(105)	(106)	(93)	(304)
Tilgang ved køb af virksomheder	168	-	9	177
Tilgang i året	57	850	444	1.351
Afgang i året	-	(233)	(10)	(243)
Kostpris ved årets slutning	4.935	8.457	5.331	18.723
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	174	4.107	2.313	6.594
Valutakursregulering	1	(38)	(24)	(61)
Afskrivninger i året	-	483	363	846
Nedskrivninger i året	-	195	9	204
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	-	(302)	(10)	(312)
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	175	4.445	2.651	7.271
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	4.760	4.012	2.680	11.452

Der er pr. 31. december 2018 gennemført nedskrivningstest af den regnskabsmæssige værdi af goodwill. Nedskrivningstesten har ikke afdækket behov for yderligere nedskrivning af de bogførte værdier.

Ved nedskrivningstest sammenholdes den enkelte pengestrømsgenererende enheds tilbagediskonterede pengestrømme med de regnskabsmæssige værdier i enheden. Koncernen har til brug for opgørelse af tilbagediskonterede pengestrømme anvendt en diskonteringsats på 10 %.

Immaterielle aktiver, der ikke er taget i brug udgør DKK 2.612 mio. (DKK 1.715 mio. i 2017) primært vedrørende patenter og licenser i relation til udviklingsprojekter.

Koncernens goodwill kan henføres til Sonion koncernen, Xellia koncernen og Novozymes koncernen.

Note 11 - Materielle aktiver

DKK mio.	Grunde og bygninger	Produktions-anlæg og maskiner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger	I alt
2018					
Kostpris ved årets begyndelse	28.876	35.120	7.212	17.442	88.650
Valutakursregulering	13	186	30	161	390
Årets tilgang ved køb af virksomheder	-	-	-	21	21
Tilgang i året	419	762	401	10.364	11.946
Afgang i året	(280)	(1.530)	(213)	(123)	(2.146)
Overført (til)/fra andre poster	3.753	3.161	418	(7.332)	-
Kostpris ved årets slutning	32.781	37.699	7.848	20.533	98.861
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	11.919	24.576	4.556	65	41.116
Valutakursregulering	11	36	15	1	63
Afskrivninger i året	1.282	1.953	650	(45)	3.840
Nedskrivninger for værdiforringelse i året	67	57	1	-	125
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	(242)	(1.429)	(190)	-	(1.861)
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	13.037	25.193	5.032	21	43.283
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	19.744	12.506	2.816	20.512	55.578
2017					
Kostpris ved årets begyndelse	26.750	34.616	6.871	12.287	80.524
Årets tilgang ved køb af virksomheder	2	23	1	44	70
Valutakursregulering	(769)	(1.080)	(264)	(433)	(2.546)
Tilgang i året	1.471	925	481	8.988	11.865
Afgang i året	(143)	(538)	(330)	(252)	(1.263)
Overført (til)/fra andre poster	1.565	1.174	453	(3.192)	-
Kostpris ved årets slutning	28.876	35.120	7.212	17.442	88.650
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	11.082	23.731	4.353	54	39.220
Valutakursregulering	(284)	(640)	(131)	-	(1.055)
Afskrivninger i året	1.172	1.897	612	11	3.692
Nedskrivninger for værdiforringelse i året	54	41	16	-	111
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	(105)	(453)	(294)	-	(852)
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	11.919	24.576	4.556	65	41.116
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	16.957	10.544	2.656	17.377	47.534

Note 12 - Associerede virksomheder

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Kostpris ved årets begyndelse	7.208	7.120
Valutakursreguleringer	(201)	-
Tilgang i året	1.646	88
Afgang i året	(662)	-
Overført fra andre poster	11.153	-
Kostpris ved årets slutning	19.144	7.208
Værdiregulering ved årets begyndelse	(1.027)	(844)
Valutakursreguleringer	(87)	5
Andel af årets resultat	385	219
Nedskrivning	(3.911)	-
Modtagne udbytter	(535)	(430)
Afgang i året	26	-
Øvrige reguleringer	2	23
Værdiregulering ved årets slutning	(5.147)	(1.027)
Associerede virksomheder til indre værdi ved årets slutning	13.997	6.181
Dagsværdi af aktieposter i børsnoterede associerede virksomheder:		
Veloxis Pharmaceuticals A/S	1.548	609
Chr. Hansen Holding A/S	16.712	19.691
ConvaTec Group PLC	4.579	-

Note 13 - Finansielle aktiver

	2018				2017			
	Life science inve- steringer	Værdi- papirer	DKK mio. Andre anlægs- aktiver	I alt	Life science inve- steringer	Værdi- papirer	DKK mio. Andre anlægs- aktiver	I alt
Investeringer til dagsværdi								
Anskaffelsværdi ved årets begyndelse	22.965	29.049	667	52.681	11.727	28.810	663	41.200
Overført til associerede virksomheder	(12.275)	-	-	(12.275)	-	-	-	-
Tilgang i året, netto	2.943	7.917	35	10.895	11.238	239	4	11.481
Anskaffelsværdi ved årets slutning	13.633	36.966	702	51.301	22.965	29.049	667	52.681
Værdiregulering ved årets begyndelse	1.179	10.635	-	11.814	1.791	10.085	-	11.876
Overført til associerede virksomheder	1.567	-	-	1.567	-	-	-	-
Værdireguleringer, netto	738	(2.258)	-	(1.520)	(612)	550	-	(62)
Værdiregulering ved årets slutning	3.484	8.377	-	11.861	1.179	10.635	-	11.814
Investeringer til dagsværdi ved årets slutning	17.117	45.343	702	63.162	24.144	39.684	667	64.495
Opdeling på aktivkategorier								
Obligationer	-	11.138	-	11.138	-	8.071	-	8.071
Kreditobligationer og emerging market obligationer	-	5.167	-	5.167	-	5.427	-	5.427
Aktier	15.054	25.684	-	40.738	22.965	23.043	-	46.008
Private equity	2.063	3.354	-	5.417	1.179	3.143	-	4.322
Øvrige aktiver	-	-	702	702	-	-	667	667
Finansielle aktiver	17.117	45.343	702	63.162	24.144	39.684	667	64.495
Fordeling efter værdiansættelsesmetode								
Aktive markedsdata	10.556	39.623	-	50.179	16.135	33.919	-	50.054
Direkte eller indirekte observerbare markedsdata	-	2.366	-	2.366	-	2.622	-	2.622
Ikke baseret på observerbare markedsdata	6.561	3.354	702	10.617	8.009	3.143	667	11.819
	17.117	45.343	702	63.162	24.144	39.684	667	64.495
Årets ændring i ikke baseret på observerbare markedsdata								
Ved årets begyndelse	8.009	3.143	667	11.819	5.592	2.393	663	8.648
Tilgang i året	2.767	550	127	3.444	1.613	604	4	2.221
Afgang i året	(547)	(120)	(92)	(759)	(999)	(92)	-	(1.091)
Gevinster/(tab) indregnet i resultatopgørelsen	687	(219)	-	468	2.109	238	-	2.347
Ændring som følge af børsnotering	(279)	-	-	(279)	(306)	-	-	(306)
Overført til andre poster	(4.076)	-	-	(4.076)	-	-	-	-
	6.561	3.354	702	10.617	8.009	3.143	667	11.819

Principper for måling af dagsværdi

Dagsværdi er prisen, der ville blive opnået ved salg af et aktiv eller betalt for at overdrage en forpligtelse i en normal transaktion mellem markedsdeltagere på målingstidspunktet. Novo Holdings A/S har implementeret retningslinjer og procedurer for måling af dagsværdi, som sikrer en konsekvent tilgang for hver investering. Endvidere indeholder retningslinjerne et sæt kriterier, der sikrer fornuftige, konsekvente og gennemsigtige valg af værdiansættelsesmetoder til værdiansættelse af vores investeringer. Udvælgelseskriterierne er i overensstemmelse med værdihierarkiet i IFRS 13.

Dagsværdihierarkiet

Investeringer, der måles til dagsværdi, kategoriseres i henhold til et dagsværdihierarki afhængigt af hvilke input, der anvendes i værdiansættelsesmetoden. Dagsværdihierarkiet skelner mellem observerbare og ikke-observerbare input, som kategoriseres på følgende niveauer

Niveau 1: Officielle markedskurser (ikke-regulerede) på aktive markeder for identiske aktiver eller forpligtelser

Niveau 2: Andre input end officielle kurser inkluderet på niveau 1, som kan observeres enten direkte eller indirekte.

Niveau 3: Input for aktivet eller forpligtelsen som ikke er observerbare markedsdata.

Værdipapirer, der handles på aktive markeder, kategoriseres generelt på niveau 1. Værdipapirer, der handles på inaktive markeder, kategoriseres generelt på niveau 2. Værdipapirer i ikke-børsnoterede driftsselskaber er generelt kategoriseret i niveau 3. Investeringer i ikke-børsnoterede investeringsselskaber kategoriseres enten på niveau 2 eller niveau 3 afhængigt af typen af og mulighederne for afvikling af deres underliggende investeringer og eventuelle andre begrænsninger for disponeringen af de underliggende investeringer. Hvis de underliggende investeringer kan realiseres til den indberettede indre værdi på målingstidspunktet eller i den nærmeste fremtid, kategoriseres investeringen på niveau 2. Ellers kategoriseret investeringen på niveau 3.

Princip for bestemmelse af, hvornår overførsler mellem niveauer anses for indtruffet

Overførsler til niveau 3 sker, hvis officielle markedspriser (niveau 1) eller andre observerbare input (niveau 2) ikke længere er tilgængelige. Omvendt sker overførsler fra niveau 3 hvis officielle markedskurser (niveau 1) eller andre observerbare input (niveau 2) bliver tilgængelige (fx når et ikke-børsnoteret selskab børsnoteres, overføres investeringer i selskabets aktier fra niveau 3 til niveau 1, da aktierne kan værdiansættes ud fra den officielle markedskurs (niveau 1)).

Værdiansættelsesmetoder og input

De generelle principper for udvælgelse af værdiansættelsesmetode maksimerer anvendelsen af observerbare input og minimerer brugen af ikke-observerbare input. Hvis et værdipapir handles i et aktivt marked, anvendes lukkekursen. Et aktivt marked er et marked, hvor transaktioner med værdipapiret finder sted med tilstrækkelig hyppighed og i et tilstrækkeligt omfang til løbende at give prisfastsættelsesoplysninger. Hvis værdipapiret ikke handles i et aktivt marked, bliver det indledningsvist bogført til kostpris de første 12 måneder fra investeringstidspunktet, med mindre at der indtræffer væsentlige begivenheder inden for denne tidsramme. Efter de 12 måneder bliver værdiansættelsestilgangen fastlagt ud fra det følgende hierarki herunder:

Hvis der stilles købs- og salgspriser fra uafhængige børsrådgivere, der repræsenterer samtidige handler, skal disse priser anvendes til måling af dagsværdien.

Hvis et porteføljeselskab har gennemført en finansieringsrunde inden for de sidste 12 måneder, og prisfastsættelsen i finansieringsrunden sandsynligvis repræsenterer dagsværdien, skal dagsværdien baseres på den i finansieringsrunden opnåede pris.

Hvis hverken stillede købs- og salgspriser fra uafhængige børsrådgivere eller prisfastsættelse fra finansieringsrunder er til rådighed, fastlægges dagsværdien ved anvendelse af en modelleringsmetode, som igen følger et fast hierarki:

1. Hvis selskabet driver en etableret forretning med identificerbare, fortsættende indtjeningsstrømme eller pengestrømme, der anses for at kunne vedligeholdes, og det er muligt at identificere sammenlignelige børsnoterede selskaber med hensyn til risikotillæg og vækstforventninger, skal dagsværdien baseres på anvendelse af markedsmetoden (dvs. relevante handelsmultipler baseret på et gruppe af sammenlignelige selskaber)
2. Hvis der ikke kan identificeres sammenlignelige børsnoterede selskaber med hensyn til risikotillæg og vækstforventninger, skal dagsværdien baseres på anvendelse af indkomstmetoden (dvs. baseret på nutidsværdien af forventede pengestrømme)
3. Hvis virksomheden ikke driver en etableret forretning med identificerbare, fortsættende indtjeningsstrømme eller pengestrømme, der anses for at kunne vedligeholdes, skal dagsværdien baseres på en "Value Trigger" tilgang, hvormed dagsværdiændringer sker på baggrund af specifikke begivenheder.

Dagsværdimåling efter hierarki

Den følgende tabel viser de kategoriserede investeringer pr. 31. december 2018:

DKK mio.	Level 1	Level 2	Level 3	Total
Kortfristede obligationer	11.138	-	-	11.138
Virksomhedskreditter og Emerging Market obligationer	2.801	2.366	-	5.167
Aktier	25.684	-	-	25.684
Private Equity og ejendomsinvesteringer	-	-	3.354	3.354
Værdipapirer total	39.623	2.366	3.354	45.343
Life Science Investments total	10.556	-	6.561	17.117
Andre anlægsaktiver total	-	-	702	702
Totale investeringer målt til dagsværdi	50.179	2.366	10.617	63.162

Dagsværdien for aktieinvesteringer i ikke-børsnoterede selskaber er primært baseret på ikke-observerbare input (niveau 3) såsom budgetteret driftsindtjening multipliceret med relevante multipler (fx EV/EBITDA) for en gruppe af sammenlignelige selskaber fratrukket nettorentebærende gæld. Hvis sammenlignelige selskaber ikke kan identificeres eller er uanvendelige af andre grunde, baseres dagsværdien på andre input såsom forventede pengestrømme diskonteret med en gennemsnitlig vægtet kapitalomkostningsrate (WACC).

Note 14 - Varebeholdninger

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Råvarer og hjælpematerialer	3.118	2.881
Varer under fremstilling	12.751	11.827
Færdigvarer	6.147	6.100
Nedskrivninger af varebeholdninger ved årets slutning	(2.172)	(2.285)
Varebeholdninger i alt	19.844	18.523
Nedskrivninger ved årets begyndelse	2.285	1.374
Nedskrivninger i årets løb	639	1.667
Anvendelse af nedskrivninger	(428)	(454)
Tilbageførsel af nedskrivninger	(325)	(302)
Nedskrivninger af varebeholdninger ved årets slutning	2.172	2.285
Indirekte produktionsomkostninger inkluderet i varer under fremstilling og færdigvarer	9.471	8.630

Note 15 - Tilgodehavender fra salg

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Tilgodehavende fra salg (brutto)	27.661	24.907
Nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer	(1.536)	(1.521)
Tilgodehavender fra salg i alt	26.125	23.386
Bevægelse i nedskrivninger:		
Ved årets begyndelse	1.521	1.415
Tilbageførsel af realiserede tab i året	(46)	(107)
Ændring af nedskrivning i året	214	324
Effekt af kursregulering	(63)	(98)
Realiserede tab	(90)	(13)
Ved årets slutning	1.536	1.521
Forfaldne med mellem 1 og 179 dage	1.578	1.417
Forfaldne med mellem 180 og 359 dage	92	36

Note 16 - Udskudte skatteaktiver

Udskudte skatter opstår som følge af midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige balancer i det enkelte konsoliderede selskaber og fra fremførbare skattemæssige underskud, der kan realiseres ved anvendelse af den balanceorienterede gælds metode. Udskudt skat måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når de midlertidige forskelle udlignes.

Der er ikke afsat udskudt skat på forskelle vedrørende investeringer i datterselskaber, filialer og associerede virksomheder, da disse forskelle i sagens natur er permanente. Udskudt skat er imidlertid beregnet, såfremt forskellene er fradragsberettigede.

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Netto udskudt skatteaktiv/(passiv) ved årets begyndelse	953	2.202
Udskudt skat på årets resultat	1.056	120
Tilgang ved køb af virksomheder	-	(2)
Regulering vedrørende tidligere år	(1)	(243)
Skat af anden totalindkomst	753	(1.043)
Skat på egenkapitalposter	(131)	89
Valutakursreguleringer	(29)	(170)
Udskudte skatteaktiver i alt	2.601	953
Udskudte skatteaktiver	3.898	2.862
Udskudte skatteforpligtelser	(1.297)	(1.909)
Udskudte skatteaktiver i alt	2.601	953

De udskudte skatteaktiver og -forpligtelser fordeler sig på de forskellige balanceposter som følger:

	Aktiver	Forpligtelser	I alt
2018			
Materielle aktiver	1.485	(2.636)	(1.151)
Immaterielle aktiver	41	(771)	(730)
Varebeholdninger	2.940	(1.724)	1.216
Hensættelser	2.417	-	2.417
Aktieoptioner	76	-	76
Fremførbart skattemæssigt underskud	101	-	101
Diverse	1.067	(395)	672
	8.127	(5.526)	2.601
Modregning af udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelse vedrørende indkomstskat på lignet af samme skattemyndighed	(4.229)	4.229	-
	3.898	(1.297)	2.601
2017			
Materielle aktiver	910	(2.419)	(1.509)
Immaterielle aktiver	57	(567)	(510)
Varebeholdninger	2.635	(1.533)	1.102
Hensættelser	1.748	(90)	1.658
Aktieoptioner	185	-	185
Fremførbart skattemæssigt underskud	82	-	82
Diverse	526	(581)	(55)
	6.143	(5.190)	953
Modregning af udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelse vedrørende indkomstskat på lignet af samme skattemyndighed	(3.281)	3.281	-
	2.862	(1.909)	953

Note 17 - Andre hensatte forpligtelser

						2018	2017
						DKK mio.	DKK mio.
DKK mio.	Hensættelse til rabatter	Hensættelse til returvarer	Pensions- forpligtelser	Hensættelse til retslige forpligtelser	Andre hensatte forpligtelser	I alt	I alt
Ved årets begyndelse	20.216	847	1.346	1.952	2.002	26.363	25.960
Tilgang i året	82.315	439	188	109	656	83.707	65.795
Tilbageført i året	(78.539)	(388)	(208)	(12)	(561)	(79.708)	(62.129)
Anvendt i året	386	(38)	(102)	(74)	(321)	(149)	(554)
Valutakursreguleringer	1.016	9	65	17	28	1.135	(2.709)
Ved årets slutning	25.394	869	1.289	1.992	1.804	31.348	26.363
Specifikation af andre hensatte forpligtelser:							
Langfristede	-	320	1.279	1.905	1.432	4.936	5.201
Kortfristede	25.394	549	10	87	372	26.412	21.162
	25.394	869	1.289	1.992	1.804	31.348	26.363

Hensættelse til rabatter

I nogle lande afhænger de faktiske rabatter af hvilke kunder produkter sælges til. De faktorer, der komplicerer kalkulationerne af rabatter, er identifikation af, hvilke produkter, der er blevet solgt med rabat, hvilke prisbetingelser, der er gældende for henholdsvis kunder eller offentlige myndigheder, samt den anslåede periodemæssige forskydning, der er mellem salget og betalingen af rabatten.

Hensættelse til returvarer

Som led i almindelig forretningspraksis udsteder Novo Nordisk kreditnotaer vedrørende produkter, der er udløbet. Hensættelser vedrørende fremtidige returneringer foretages derfor på baggrund af historiske statistikker over returneringer af produkter efter bedste skøn. Hensættelsen forventes anvendt inden for den normale forretningscyklus.

Hensættelse til pensionsforpligtelser

Novo Nordisk har indgået en række bidragsbaserede pensionsordninger over hele verden. Novo Nordisks bidrag til de bidragsbaserede pensionsordninger indregnes i Resultatopgørelsen som omkostninger i det regnskabsår, de vedrører. Årets omkostninger til ydelsesbaserede ordninger fastsættes på basis af den såkaldte projected unit credit-metode. Denne metode afspejler det arbejde, de ansatte har udført indtil tidspunktet for værdiansættelsen. Metoden er baseret på aktuariemæssige forudsætninger, primært vedrørende de diskonteringsats, der er brugt til at beregne ydelsernes nutidsværdi, samt de forventede fremtidige lønstigninger. Diskonteringsatsene fastsættes på baggrund af markedsrenten på virksomhedsobligationer med høj kreditværdighed i de pågældende lande. Nettoforpligtelsen præsenteres i balancen under langfristede forpligtelser.

Hensættelse til retslige forpligtelser

Hensættelse til retlige forpligtelser består af forskellige typer hensættelser til verserende retssager. Ledelsen foretager vurderinger af hensættelser og eventualposter, herunder det sandsynlige udfald af verserende og mulige fremtidige retssager, som i sagens natur afhænger af usikre fremtidige begivenheder. Når ledelsen skal fastlægge det sandsynlige udfald af retssager mv., forholder den sig til vurderinger foretaget af eksterne rådgivere, som har et kendskab til de enkelte sager, samt den eksisterende retspraksis på området.

På baggrund af de tilgængelige oplysninger er det ledelsens vurdering, at de samlede hensættelser til verserende retssager er tilstrækkelige; men der kan ikke gives sikkerhed for, at omfanget af disse forhold ikke vil blive udvidet, eller at der ikke opstår væsentlige søgsmål, krav, retssager eller undersøgelser i fremtiden.

Andre hensatte forpligtelser

Andre hensatte forpligtelser omfatter forskellige typer hensatte forpligtelser opgjort efter ledelsens bedste skøn.

Note 18 - Andre gældsforpligtelser

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Skyldige personaleomkostninger	7.642	6.638
Skyldige skatter og afgifter	438	1.182
Periodeafgrænsningsposter	56	542
Skyldige rabatter	1.660	1.528
Forudbetalinger fra kunder	203	158
Investeringer der afventer afregning	632	-
Anden gæld	6.753	7.108
Andre gældsforpligtelser i alt	17.384	17.156
Lang del	275	338
Kort del	17.109	16.818
Andre gældsforpligtelser i alt	17.384	17.156

Den regnskabsmæssige værdi af andre gældsforpligtelser svarer tilnærmelsesvis til dagsværdien.

Note 19 - Andre tilbageførte poster uden likviditetseffekt

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Gevinst ved salg af materielle anlægsaktiver	6	(6)
Urealiseret (gevinst)/tab på værdipapirer o.lign.	545	(6.251)
Urealiseret (gevinst)/tab på valuta	125	(24)
Stigning/(fald) i hensættelser	5.506	472
Aktiebaseret aflønning	563	412
Øvrige finansielle poster, netto	161	41
Indtægter af associerede virksomheder	2.165	(224)
Øvrige poster uden likviditetseffekt	444	1.726
Andre tilbageførte poster uden likviditetseffekt	9.515	(3.854)

Note 20 - Likvide reserver

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Likvide beholdninger ved årets slutning	17.886	20.189
Kassekreditter ved årets slutning (overtræk)	(9)	(2.057)
Likvide reserver ved årets slutning	17.877	18.132

Note 21 - Afledte finansielle instrumenter

Koncernen anvender en række finansielle instrumenter til at sikre valutarisici, og i overensstemmelse med koncernens finanspolitik sikrer koncernen udelukkende kommercielle risici og anvender derfor ikke finansielle instrumenter til handels- og spekulative formål. Koncernens sikring af valuta er inddelt i sikring af forventede transaktioner (sikring af pengestrømme), sikring af aktiver og passiver (sikring af dagsværdi) og sikring af nettoinvesteringer.

Sikring af forventede transaktioner

Nedenstående tabel viser dagsværdien af koncernens sikring af pengestrømme fordelt på sikringsinstrumenter og de vigtigste valutaer. Dagsværdien af de finansielle instrumenter, der opfylder kriterierne for behandling som sikringsinstrumenter, er indregnet direkte i totalindkomsten, indtil de sikrede poster indregnes i resultatopgørelsen. Dagsværdien af de finansielle instrumenter, der ikke opfylder definitionen på et sikringsinstrument, er indregnet i resultatopgørelsen.

Finansielle instrumenter, der sikrer forventede transaktioner

	2018			2017		
	Kontraks- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo	Kontraks- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo
DKK mio.						
Terminkontrakter, nettosalg:						
USD	32.393	34	1.667	35.297	1.522	7
JPY, GBP, CHN og andre valutaer	7.880	33	167	8.007	227	38
	40.273	67	1.834	43.304	1.749	45
Valutaoptioner						
USD (Købt USD put)	26	-	-	2.208	180	-
JPY (Købt JPY put)	-	-	-	112	6	-
	26	-	-	2.320	186	-
Valuta og renteswaps:						
DKK/DKK	761	-	11	521	-	-
EUR/EUR	112	-	4	112	-	9
USD/USD	1.165	20	-	1.212	12	-
	2.038	20	15	1.845	12	9
Sikring af dagsværdi:						
USD	9.757	124	265	11.519	260	238
Øvrige	1.966	37	58	2.680	120	26
	11.723	161	323	14.199	380	264
Sikringsinstrumenter, som opfylder kriterier, i alt	54.060	248	2.172	61.668	2.327	318

Finansielle instrumenter, der sikrer forventede transaktioner, men ikke opfylder kriterierne.

Valutaoptioner:

EUR/USD (købt USD put)	-	-	-	56	38	-
	-	-	-	56	38	-
Sikringsinstrumenter, som ikke opfylder kriterier, i alt	-	-	-	56	38	-
Sikringsinstrumenter forventede transaktioner, i alt	54.060	248	2.172	61.724	2.365	318

Rente- og valutaswaps ved udgangen af 2018 forfalder i perioden januar 2019 til juli 2020 (januar 2018 til juli 2019).

DKK mio.	2018			2017		
	Kontrakts- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo	Kontrakts- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo
Sikring af aktiver og forpligtelser (sikring af dagsværdi)						
Alle ændringer i dagsværdi er indregnet i resultatopgørelsen						
Terminskontrakter:						
USD	9.757	124	265	11.519	260	238
Øvrige	1.966	37	58	2.680	120	26
Sikring af aktiver og forpligtelser i alt	11.723	161	323	14.199	380	264
Totalt Sikringsinstrumenter	54.060	248	2.172	61.724	2.365	318
Indregnet i årets resultat		175	313		293	273
Indregnet i øvrig totalindkomst		73	1.859		2.072	45
Indregnet i balancen som:						
Derivater (kortfristede aktiver/forpligtelser)		248	2.172		2.365	318
Likvide beholdninger		-	-		183	-

Note 22 - Forpligtelser og eventualposter

Forpligtelser

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Købsforpligtelser materielle anlægsaktiver	2.098	2.489
Købsforpligtelser vedrører primært kontraktlige forpligtelser i forbindelse med investeringer i materielle anlægsaktiver. Koncernen forventer at finansiere disse forpligtelser gennem pengestrømme fra driftsaktiviteter.		
Købsforpligtelser finansielle anlægsaktiver	8.429	9.232
Købsforpligtelser vedrører primært kontraktlige forpligtelser i forbindelse med investeringer i finansielle anlægsaktiver. Koncernen forventer at finansiere disse forpligtelser gennem pengestrømme fra driftsaktiviteter.		
Købsforpligtelser medicinsk udstyr og forbrugsartikler	4.236	2.075
Købsforpligtelser vedrører primært kontraktlige forpligtelser i forbindelse med køb af medicinsk udstyr og forbrugsvarer. Koncernen forventer at finansiere disse forpligtelser gennem pengestrømme fra driftsaktiviteter.		
Forpligtelser vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter	9.363	5.486
Koncernen er engageret i forsknings- og udviklingsprojekter med en række eksterne virksomheder.		
Andre garantier	1.779	1.477
Andre garantier relaterer sig primært til garantier udstedt af koncernen i relation til lejede lokaler.		
Sikkerhedsstillelser	460	422
Grunde, bygninger og installationer mv. til regnskabsmæssig værdi.		
Operationelle leasingforpligtelser		
Nedenstående operationelle leasingforpligtelser vedrører uopsigelige operationelle aftaler, der primært relaterer sig til lokaler, firmabiler og kontorinventar. Omkostninger til leasing var for 2018 og 2017 henholdsvis DKK 1.558 mio. og DKK 1.632 mio.		
Leasingforpligtelser til betaling inden for følgende perioder fra balancedagen:		
Inden for 1 år	1.230	1.464
Mellem 1 og 3 år	1.775	1.997
Mellem 3 og 5 år	1.146	1.624
Efter 5 år	1.719	2.334
	5.870	7.419

Eventualposter

Verserende retssager og undersøgelser

I USA er der indgivet en række krav vedrørende påstået bugspytkirtel kræft og betændelse i bugspytkirtlen imod en række incretin-klasse forhandlere, herunder Novo Nordisk, ved de amerikanske domstole. Novo Nordisk er p.t. nævnt i 290 produktansvarssager relateret til Victoza® m.fl. I 187 af sagerne er der også nævnt andre tiltalte i sagsanlæggene. I hovedparten af sagerne har domstolene afvist sagerne hvorefter der er blevet appelleret. På nuværende tidspunkt har Novo Nordisk ingen planlagte retssager i 2019. Novo Nordisk forventer ikke, at de verserende sager vil få væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

Siden januar 2017 er der rejst flere gruppesøgsmål mod Novo Nordisk A/S. Sagsøgerne anklager Novo Nordisk A/S for at skulle have hævet deres insulinpriser kunstigt og hemmeligholde rabataftaler over for en gruppe insulinkunder i et kartel med andre insulinproducenter, samt afgive urigtige finansielle oplysninger og misinformere potentielle investorer. Novo Nordisk forventer ikke, at den verserende sag får væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

Siden januar 2017 er der rejst 10 prisrelaterede gruppesøgsmål mod Novo Nordisk og en række andre medicinal virksomheder, på vegne af amerikanske købere af insulin produkter. 5 af sagerne er slået sammen til én, som sammen med 4 andre sager afventer videre forløb ved domstolen i staten New Jersey, mens den sidste sag er frafaldet. Sagsøgerne hævder at de sagsøgte sammen med amerikanske PBM'er (Pharmacy Benefit Managers), har skruet listepriiserne i vejret, samtidig med at de sagsøgte PBM'er har fået særlige rabatter. Novo Nordisk forventer ikke, at den verserende sag får væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

I USA er der igangsat flere civile undersøgelser af Novo nordisk, der afkræves dokumenter og oplysninger omkring hæmofili relaterede patientstøtteprogrammer samt information relateret til markedsføring af produkterne NovoSeven®RT og SevenSECURE®. Novo Nordisk samarbejder fortsat med myndighederne i denne undersøgelse. Novo Nordisk forventer ikke, at undersøgelsen vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

I 2016 har distriktsmyndighederne i New York igangsat en undersøgelse af Novo Nordisks kontrakter og forretningsforhold med amerikanske PBM'er (Pharmacy Benefit Managers) omkring produkterne NovoLog®, NovoLin® og Levemir®. Novo Nordisk samarbejder med myndighederne i denne undersøgelse. Novo Nordisk forventer ikke, at undersøgelsen vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

I 2017 har distriktsmyndighederne i Minnesota igangsat en undersøgelse af Novo Nordisk, der afkræves dokumentation relateret til prissætning og handelspraksis for Novo Nordisks langtidsvirkende insulinprodukter herunder Levemir® og Tresiba® siden januar 2008. Den 16. oktober 2018 indgav delstaten Minnesota retssag i den amerikanske distriktsdomstol for New Jersey distrikt mod Novo Nordisk, Sanofi og Eli Lilly, hvori det hævdedes, at producenterne og visse PBM'er (Pharma Benefit Managers) har aftalt kunstigt høje priser. Novo Nordisk forventer ikke, at undersøgelsen vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

I marts 2017 har distriktsmyndighederne i delstaten Washington igangsat en undersøgelse af Novo Nordisk, der afkræves dokumentation relateret til prissætning og handelspraksis for Novo Nordisks insulinprodukter herunder Levemir®, NovoLog® og Novolin® siden januar 2005. Novo Nordisk samarbejder med myndighederne i denne undersøgelse. Novo Nordisk forventer ikke, at undersøgelsen vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

I april 2017 har distriktsmyndighederne i New Mexico igangsat en undersøgelse af Novo Nordisk, der afkræves dokumentation relateret til prissætning og handelspraksis for Novo Nordisks insulinprodukter NovoLog® og Novolin® siden januar 2012. Novo Nordisk samarbejder med myndighederne i denne undersøgelse. Novo Nordisk forventer ikke, at undersøgelsen vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

I januar 2019 blev Novo Nordisk, sammen med flere andre medicinalvirksomheder, anmodet om dokumentation, omkring prissætningspraksis fra United States repræsentant Elijah Cummings, formand for "United States House of representatives Committee on Oversight and Reform. Novo Nordisk samarbejder med myndighederne i denne undersøgelse. Novo Nordisk forventer ikke, at denne undersøgelse vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

I januar 2019 blev Novo Nordisk, sammen med to andre medicinalvirksomheder, anmodet om dokumentation omkring prissætningspraksis fra United States Repræsentanter Frank Pallone Jr. and Diana DeGette, formand for hhv. United States House of Representatives Committee on Energy and Commerce and Subcommittee on Oversight and Investigations. Novo Nordisk samarbejder med myndighederne i denne undersøgelse. Novo Nordisk forventer ikke, at denne undersøgelse vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

Derudover er koncernen part i visse retssager og undersøgelser. Det er ledelsens opfattelse, at afgørelserne eller fortsættelserne af disse retssager ikke vil få væsentlig indflydelse på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

Verdensdiabetesfonden (World Diabetes Foundation)

På generalforsamlingen i 2014 i Novo Nordisk A/S besluttedes en yderligere donation til Verdensdiabetesfonden i tillæg til den allerede eksisterende forpligtelse. Herved forpligtede Novo Nordisk sig til at yde en årlig donation til fonden i perioden 2015 - 2024 på 0,1% af Novo Nordisks nettoinsulinomsætning i det forudgående regnskabsår.

Den totale donation i årene 2018-2024 kan ikke samlet overstige DKK 90 mio. eller 15 % af skattepligtig indkomst for Novo Nordisk A/S.

I 2018 udgør donationen DKK 85 mio. (DKK 85 mio. i 2017), som er indregnet i administrationsomkostninger i Resultatopgørelsen.

Note 23 - Aktiebaserede vederlæggelsesordninger

Novo Nordisk Fond koncernen har etableret aktiebaserede incitamentsordninger i henholdsvis Novo Nordisk, Novozymes, NNIT, Sonion & Xellia med henblik på at motivere og fastholde en kvalificeret ledelse og for at sikre fælles mål for ledelsen og aktionærene.

Tildeling af aktieoptioner i koncernens almindelige aktieoptionsordninger er betinget af opfyldelsen af mål vedrørende værdiskabelse for aktionærene (shareholder value-mål) fastlagt af bestyrelserne i overensstemmelse med selskabernes langsigtede finansielle mål. Udnyttelseskursen for optionerne i de børsnoterede selskaber svarer til børskursen for aktierne på udstedelsestidspunktet/ordningens etablering.

Incitamentsordningerne er primært egenkapitalafregnede, og der er ikke indregnet forpligtelse for disse. Dagsværdien af det arbejde, medarbejderne udfører til gengæld for at få tildelt optioner eller aktier, indregnes som en omkostning og fordeles over optjeningsperioden.

Langsigtet aktiebaseret incitamentsordning

Novo Nordisk, Novozymes og NNIT

Der er ordninger for koncerndirektionen og øvrige direktører hhv. øvrige ledende medarbejdere.

Aktieoptioner markedsværdi - forudsætninger Novozymes

Aktieoptionernes beregnede markedsværdi er baseret på Black-Scholes model for værdiansættelse af optioner.

	2018	2017
Forventet udbytte pr. aktie i DKK	34,10	31,60
Forventet volatilitet (baseret på 2 års historisk volatilitet)	23,9%	26,6%
Risikofri rente	0,3%	0,0%
Markedsværdi af Novozymes B-aktie ved årets udgang	301	250
Årets indregnede omkostninger DKK mio.	100	107

Aktieoptioner markedsværdi - forudsætninger Novo Nordisk

Markedsværdien bliver fastsat på tildelingsdagen og bliver justeret for forventet udbytte i Udbetalingsperioden. Reguleringer vedrørende tidligere år, er inkluderet i resultatopgørelsen.

Årets indregnede omkostninger DKK mio.	414	292
--	-----	-----

Udestående aktieoptioner		Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	NNIT A/S
		DKK mio.	DKK mio.	DKK mio.
Udestående primo 2018		4.833.882	7.793.491	679.000
Tildelt vedrørende 2018		1.784.982	1.243.104	186.000
Udnyttet		(825.537)	(878.267)	-
Annulleret		(209.308)	(172.566)	(477.000)
Udløbet		-	(15.049)	-
Udestående ultimo 2018		5.584.019	7.970.713	388.000
Udestående primo 2017		4.591.526	8.356.985	638.000
Tildelt vedrørende 2017		1.158.938	1.259.976	63.000
Udnyttet		(758.858)	(1.546.016)	-
Annulleret		(157.724)	(235.408)	(22.000)
Udløbet		-	(42.046)	-
Udestående ultimo 2017		4.833.882	7.793.491	679.000

Antal betingede aktier, der kan udnyttes og er udestående - Novo Nordisk		Antal			
	Udnyttelses- periode	Udstedt	Frigivet	Udløbet/ annulleret	Udestående/ ikke udnyttede ultimo
Betingede aktier 2016	1. kv. 2019	1.565.411	(44.380)	-	1.521.031
Betingede ordninger ved årets slutning		1.565.411	(44.380)	-	1.521.031
Aktier allokeret til fællespuljen for koncerndirektion og øvrige direktører					
Aktier allokeret til fællespulje 2014	1. kv. 2018	298.467	(293.542)	(4.925)	-
Aktier allokeret til fællespulje 2015	1. kv. 2019	378.943	-	(522)	378.421
Aktier allokeret til fællespulje 2016	1. kv. 2020	96.705	-	(1.623)	95.082
Aktier allokeret til fællespulje 2017	1. kv. 2021	356.195	-	(12.074)	344.121
Aktier allokeret til fællespulje 2018	1. kv. 2022	411.090	-	-	411.090
		1.541.400	(293.542)	(19.144)	1.228.714
Aktier allokeret til fællespuljen for øvrige ledende medarbejdere					
Aktier allokeret til fællespulje 2014	1. kv. 2018	683.728	(514.362)	(169.366)	-
Aktier allokeret til fællespulje 2015	1. kv. 2019	879.988	-	(212.415)	667.573
Aktier allokeret til fællespulje 2016	1. kv. 2020	224.055	-	(37.092)	186.963
Aktier allokeret til fællespulje 2017	1. kv. 2021	761.826	-	(65.591)	696.235
Aktier allokeret til fællespulje 2018	1. kv. 2022	1.114.455	-	-	1.114.455
		3.664.052	(514.362)	(484.464)	2.665.226
Aktier allokeret til nøglemedarbejdere		194.931	(25.883)	-	169.048
Udestående ordninger ved årets udgang i alt		6.965.794	(878.167)	(503.608)	5.584.019

Note 24 - Finansielle risici

Novo Nordisk Fond koncernens internationale aktiviteter medfører, at resultat og balance påvirkes af en række finansielle risikofaktorer. Koncernen har centraliseret styringen af koncernens finansielle risici i henholdsvis Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og Novo Holdings A/S. De respektive bestyrelser for ovenstående selskaber har fastlagt og godkendt de overordnede rammer for den finansielle risikostyring beskrevet i selskabernes finans- og investeringspolitik.

Valutarisiko

Valutarisiko opstår, fordi der ikke er balance mellem indtægter og udgifter i de enkelte valutaer, og fordi koncernen har flere aktiver end forpligtelser i udenlandske selskaber. Det overordnede formål med valutarisikostyring er at begrænse den kortsigtede negative effekt på indtjening og pengestrømme af valutakursudsving, og dermed øge forudsigeligheden af det økonomiske resultat.

Koncernen kurssikrer eksisterende aktiver og forpligtelser i de større valutaer samt de forventede fremtidige pengestrømme i op til 13 måneder. Kurssikring er baseret på forventningerne til fremtidige valutakurser og foretages primært gennem valutaterminsforretninger og valutaoptioner. Sikringens effektivitet vurderes løbende.

Et udsving på 5% kursen på USD (og USD-relaterede valutaer) vil alt andet lige påvirke resultat af primær drift i 2019 med DKK 3.377 mio. (2018: DKK 3.680-4.110 mio.), et udsving på 5% i kursen på JPY vil påvirke resultat af primær drift i 2019 med DKK 160 mio. (2018: DKK 170 mio.), et udsving på 5% i kursen på CNY vil påvirke resultat af primær drift i 2019 med DKK 359 mio. (2018: DKK 325 mio.), et udsving på 5% i kursen på GBP vil påvirke resultat af primær drift i 2019 med DKK 478 mio. (2018: DKK 90 mio.), mens et udsving på 5% i kursen på CAD vil påvirke resultat af primær drift i 2019 med DKK 90 mio. (2018: DKK 80 mio.). Til trods for at koncernens valutaeksponering er i forhold til EUR anses valutarisikoen for lav på grund af Danmarks fastkurspolitik over for euroen.

Renterisiko

Renterisiko opstår i forbindelse med rentebærende aktiver og passiver. Det overordnede formål med styring af renterisikoen er at begrænse den negative påvirkning af renteudsving på indtjeningen og balancen.

Overskydende likviditet investeres primært i kortfristede, likvide obligationer med høj kreditvurdering eller i pengemarkedsindskud i DKK eller EUR. Renterisikoen ved investeringer styres på basis af varighed sat i forhold til foruddefineret benchmark, der er fastsat i koncernens investeringspolitik.

En stigning i renteniveauet på et procentpoint vil alt andet lige betyde et fald i koncernens finansielle aktiver på DKK 162 mio. (2017: et fald på DKK 91 mio.).

Kreditrisiko

Ved indgåelse af afledte finansielle instrumenter og pengemarkedsindskud påtager koncernen sig en kreditrisiko på modparten. For at styre og begrænse denne risiko handler koncernen primært finansielle instrumenter med modparter, der har en tilfredsstillende langfristet kreditvurdering fra de internationale kreditvurderingsbureauer, alternativt søges kreditrisikoen afdækket til acceptabel risiko. Pengemarkedsindskud indgås udelukkende med finansielle modparter, som har en tilfredsstillende kortfristet kreditvurdering.

Kreditrisikoen vedrørende tilgodehavender er begrænset, da koncernen ikke har nogen betydelig koncentration af kreditrisiko, idet eksponeringen er spredt på et stort antal kunder og modparter.

Likviditetsrisiko

Koncernen sikrer et tilstrækkeligt likviditetsberedskab ved en kombination af likviditetsstyring, ultralikvide omsætningsaktiver og ikke-garanterede og garanterede kreditfaciliteter.

Investeringsrisiko

Koncernen har for at begrænse risikoen for tab på finansielle investeringer, men samtidig bevare udsigten til høje afkast på langt sigt fordelt de finansielle investeringer på en række aktivklasser og geografiske områder i overensstemmelse med koncernens investeringspolitik.

Note 25 - Transaktioner med nærtstående parter

Som nærtstående parter anses de associerede virksomheder i henholdsvis Novo Holdings, Novozymes, Novo Nordisk, NNIT, Xellia og Sonion koncernerne og Novo Nordisk Fondens ledelse.

Der har ikke været væsentlige transaktioner med nærtstående parter. For informationer vedrørende vederlag til Novo Nordisk Fondens ledelse henvises til note 3 i koncernregnskabet.

Note 26 - Dattervirksomheder med væsentlige minoritetsinteresser

2018	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	Øvrige minoritetsinteresser	I alt
Minoritetsandel	71,5%	73,7%		
TOTALINDKOMST:				
Omsætning	111.831	14.390		
Årets resultat	38.628	3.227		
Anden totalindkomst	(2.395)	105		
Totalindkomst i alt	36.233	3.332		
Minoritetsinteressernes andel af totalindkomst	27.607	2.377	(1.519)	28.465
BALANCE:				
Langfristede aktiver	51.702	12.862		
Kortfristede aktiver	59.067	6.835		
Langfristede forpligtelser	4.766	2.734		
Kortfristede forpligtelser	54.164	5.525		
Egenkapital	51.839	11.438		
Minoritetsinteressernes andel af egenkapital	37.049	8.426	703	46.178
PENGESTRØMME:				
Pengestrømme fra driftsaktivitet	44.616	3.679		
Pengestrømme fra Investeringsaktivitet	(12.080)	(1.392)		
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(34.521)	(2.167)		
2017	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	Øvrige minoritetsinteresser	I alt
Minoritetsandel	71,3%	73,5%		
TOTALINDKOMST:				
Omsætning	111.696	14.531		
Årets resultat	38.130	3.120		
Anden totalindkomst	1.795	(847)		
Totalindkomst i alt	39.925	2.273		
Minoritetsinteressernes andel af totalindkomst	27.191	2.292	801	30.283
BALANCE:				
Langfristede aktiver	42.275	12.236		
Kortfristede aktiver	60.080	6.137		
Langfristede forpligtelser	5.484	2.529		
Kortfristede forpligtelser	47.056	4.577		
Minoritetsinteressernes andel af egenkapital	35.523	8.279	629	44.431
PENGESTRØMME:				
Pengestrømme fra driftsaktivitet	41.168	4.063		
Pengestrømme fra Investeringsaktivitet	(6.571)	(1.668)		
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(35.689)	(2.553)		

Novo Nordisk Fondens regnskab 2018 – moderfonden

Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december

	Note	2018	2017
		DKK mio.	DKK mio.
Indtægter fra dattervirksomheder		1.600	13
Administrationsomkostninger:			
Lønninger og honorarer	1	(86)	(75)
Øvrige omkostninger	2	(104)	(80)
RESULTAT AF PRIMÆRE AKTIVITETER		1.410	(142)
Finansielle poster	3	(609)	1.137
RESULTAT FØR SKAT		801	995
Skat af årets resultat		-	-
ÅRETS RESULTAT		801	995
Resultatdisponering			
Årets bevilgede støtte (netto)	4	3.860	5.820
Henlagt til senere uddelinger		(3.059)	(4.825)
Anvendt af overført resultat		-	-
		801	995

Balance pr. 31. december

		2018	2017
	Note	DKK mio.	DKK mio.
Aktiver			
Immaterielle anlægsaktiver		79	29
Materielle anlægsaktiver		27	-
Kapitalandele i dattervirksomheder	5	2.142	2.142
Andre værdipapirer og kapitalandele	6	2	-
Andre tilgodehavender		13	-
Langfristede aktiver i alt		2.263	2.171
Indskud i fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S		12.222	13.260
Andre tilgodehavender		4	-
Likvide beholdninger		32	15
Kortfristede aktiver i alt		12.258	13.275
Aktiver i alt		14.521	15.446
Passiver			
Grundkapital		22	22
Henlagt til senere uddelinger		1.607	4.666
Egenkapital i alt		1.629	4.688
Skyldig støtte	4	12.827	10.712
Gæld til tilknyttede virksomheder		34	20
Leverandører af varer og tjenesteydelser		18	16
Øvrige gældsforpligtelser		13	10
Kortfristede forpligtelser i alt		12.892	10.758
Forpligtelser i alt		12.892	10.758
Passiver i alt		14.521	15.446
Eventualforpligtelser	6		
Transaktioner med nærtstående parter	7		

Egenkapitalopgørelse

	Note	Grundkapital DKK mio.	Overført resultat DKK mio.	Henlagt til senere uddelinger DKK mio.	Total DKK mio.
2017					
Egenkapital ved årets begyndelse		22	-	9.491	9.513
Årets totalindkomst		-	-	995	995
Bevilget støtte (netto)	4	-	-	(5.820)	(5.820)
Egenkapital ved årets slutning		22	-	4.666	4.688
2018					
Egenkapital ved årets begyndelse		22	-	4.666	4.688
Årets totalindkomst		-	-	801	801
Bevilget støtte (netto)	4	-	-	(3.860)	(3.860)
Egenkapital ved årets slutning		22	-	1.607	1.629

Bestyrelsen godkendte i 2017 en bevilling til etablering af Bio Innovation Institute samt udvikling af LIFE Læringslaboratorium på hhv. DKK 411 mio. og DKK 34 mio. I 2018 blev der godkendt yderligere en bevilling på DKK 113 mio. til LIFE, hvorved DKK 18 mio. af bevillingen fra 2017 er bortfaldet.

Pengestrømsopgørelse for perioden 1. januar til 31. december

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Årets resultat	801	995
<i>Tilbageførsel af poster uden likviditetseffekt:</i>		
Afkast af fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S	608	(1.137)
Afskrivninger	5	-
Pengestrømme før ændring i driftskapital	1.414	(142)
Ændring i andre tilgodehavender	(19)	-
Ændring i mellemværender med tilknyttede virksomheder	14	11
Ændring i anden gæld	5	7
Pengestrømme fra driftsaktivitet	1.414	(124)
Indskud i fælles investeringspulje med Novo Holdings A/S	(1.600)	-
Udtræk fra fælles investeringspulje med Novo Holdings A/S	2.030	1.450
Investeringer i immaterielle aktiver	(55)	(29)
Investeringer i materielle aktiver	(27)	-
Pengestrømme fra investeringsaktivitet	348	1.421
Udbetalinger vedr. uddelinger	(1.750)	(1.308)
Returbetalinger vedr. uddelinger	5	8
Pengestrømme fra vedtægtsmæssige forpligtelser	(1.745)	(1.300)
Nettopengestrømme	17	(3)
Likvide beholdninger ved årets begyndelse	15	18
Likvide beholdninger ved årets slutning	32	15

NOTER

Note 1 - Lønninger og honorarer

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Lønninger (sekretariat og bestyrelse)	78	67
Pensioner - bidragsbaserede ordninger	10	8
Andre udgifter til social sikring	1	2
Honorar til komiteer, bedømmelsesudvalg mv.	8	6
Andre personaleomkostninger	1	1
	98	84
Indeholdt i balancen som:		
Heraf løn inkluderet som intern bevilling i forbindelse med BII og LIFE	(12)	(9)
Lønninger og honorarer i alt	86	75
Løn, bonus, pension mv. til direktionen	6	4
Honorarer til bestyrelsen	4	4
Hverken direktion eller bestyrelse i Novo Nordisk Fonden deltager i aktiebaserede incitaments-ordninger.		
	Antal	Antal
Gennemsnitligt antal fuldtidsansatte	76	60

Note 2 - Honorar til revisorer

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Lovpligtig revision	0,2	0,2
Skatterådgivning	0,5	0,9
Andre ydelser	0,9	0,2
Honorar til revisorer i alt	1,6	1,3

Note 3 - Finansielle poster

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Afkast af fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S	(608)	1.137
Øvrige finansielle poster	(1)	-
Finansielle poster i alt	(609)	1.137

Note 4 - Støtte

	2018		2017	
	DKK Tusinde		DKK Tusinde	
Bevilget i året:				
Education & Outreach		267.743		39.845
Innovation		93.798		72.588
Social & Humanitarian		92.329		62.788
Forskningsbevillinger:				
Biotech	83.344		189.391	
Biomed	1.567.376		870.728	
Nat-tech	188.086	1.838.806	204.676	1.264.795
Priser		19.200		13.800
Steno Diabetes Center		844.800		3.617.950
Danish Diabetes Academy		-		156.000
Cluster centre & Research education		733.440		602.530
Diverse		959		8.752
I alt bevilget støtte i året		3.891.075		5.839.048
Reguleringer af bevilget støtte		(30.695)		(18.969)
Bevilget støtte i året (netto)		3.860.380		5.820.079
Skyldig bevilget støtte ved årets begyndelse		10.711.707		6.191.647
Årets udbetalinger		(1.749.496)		(1.307.757)
Indbetalinger vedr. ej benyttede midler i året		4.567		7.737
Skyldig bevilget støtte ved årets slutning		12.827.158		10.711.706

Note 5 - Kapitalandele i dattervirksomheder

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Anskaffelseskost ved årets begyndelse	2.142	2.142
Tilgang i året	-	-
Afgang i året	-	-
Anskaffelseskost ved årets slutning	2.142	2.142

Novo Holdings A/S er en 100 % ejet dattervirksomhed af Novo Nordisk Fonden, og aktiebeholdningen i Novo Holdings A/S er sammensat af nominelt DKK 115.400.000 A-aktier og DKK 384.600.000 B-aktier.

Note 6 - Eventualforpligtelser

Novo Nordisk Fonden har i 2017 givet Den Sociale Kapitalfond Invest 1 K/S et investeringstilsagn på DKK 25 mio. Det primære formål med tilsagnet er at støtte sociale formål, som er et af fondens vedtægtsbestemte uddelingsformål. I 2018 er der udbetalt DKK 2 mio. til Den Sociale Kapitalfond Invest 1 K/S.

Note 7 - Transaktioner med nærtstående parter

Som nærtstående parter anses Novo Holdings A/S, Novo Nordisk koncernen, Novozymes koncernen, NNIT koncernen, Xellia koncernen, Sonion koncernen, associerede virksomheder, samt medlemmer af disse enheders samt Fondens øverste ledelser. Honorar til Novo Nordisk Fondens øverste ledelse fremgår af koncernregnskabet note 3. Alle aftaler vedrørende aktiver og serviceydelser er forhandlet på markedsbaserede vilkår, og flertallet af aftalerne løber i et år.

I år 2018 og 2017 har Novo Nordisk Fonden haft følgende udgifter med nærtstående parter:

	2018	2017
	DKK mio.	DKK mio.
Novo Holdings A/S		
Serviceydelser leveret af Novo Holdings A/S	62	20
Serviceydelser solgt til Novo Holdings A/S	4	2
Modtaget udbytte	1.600	13
Investeringsportefølje forvaltet af Novo Holdings A/S	12.222	13.260
Andel af resultatet af investeringsportefølje hos Novo Holdings A/S	(608)	1.137
Huslejeoplygtelse til Novo Holdings A/S	8	8
Novo Nordisk koncernen		
Serviceydelser leveret af Novo Nordisk A/S	6	6
Serviceydelser leveret af NNIT A/S	6	-
Serviceydelser leveret af NNE Pharmaplan	1	-

Der har ikke været væsentlige transaktioner med ledelsen i Novo Nordisk Fonden, Novo Holdings A/S, Novo Nordisk koncernen og Novozymes koncernen.

Udover de ovennævnte koncerninterne transaktioner, vedtægtsbestemte uddelinger og normalt ledelsesvederlag har der ikke været transaktioner med bestyrelse, direktion, ledende medarbejdere, tilknyttede virksomheder eller andre nærtstående parter.

Dattervirksomheder

Dattervirksomheder af Novo Holdings A/S

	Hjemsted	Kapitalandel (%)/ Stemmeandel
Dattervirksomheder		
Novo Nordisk A/S	Danmark	28,1/75,8
Novozymes A/S	Danmark	25,5/71,7
NNIT A/S ¹⁾²⁾	Danmark	33,5
ERT HoldCo A/S	Danmark	100
Novo Invest 1 A/S	Danmark	100
Novo Ventures (US) Inc.	USA	100
Novo Ventures 1 A/S	Danmark	100
Sonion HoldCo A/S	Danmark	100
Xellia HoldCo A/S	Danmark	100
Novo DP2 Inc.	USA	100
BiOrigin ApS	Danmark	100
ENV HoldCo A/S	Danmark	100
Novo Holdings Principal Investments (US) Inc.	USA	100
Associerede virksomheder		
Chr. Hansen Holding A/S	Danmark	22
Veloxis Pharmaceuticals A/S	Danmark	41
Life science virksomheder³⁾		
Acesion Pharma ApS	Danmark	49
AMRA Medical AB	Sverige	21
Antag Therapeutics ApS	Danmark	47
Arcellx Inc.	USA	20
Aristea Therapeutics, Inc.	USA	76
Avilex Pharma ApS	Danmark	50
Biosyntia ApS	Danmark	43
Bolt Biotherapeutics, Inc.	USA	25
Convatec Group Plc	Storbritannien	20
Dades A/S	Danmark	44
ENVT Topco Ltd.	Storbritannien	25
Epsilon-3 Bio Ltd.	Storbritannien	29
F2G Limited	Storbritannien	39
Forendo Pharma Oy	Finland	26
Hoba Therapeutics ApS	Danmark	49
Inthera Bioscience Ltd	Schweiz	28
IO Biotech ApS	Danmark	33
Karus Therapeutics Ltd	Storbritannien	23
MinervaX ApS	Danmark	49
NMD Pharma ApS	Danmark	28
Nuvelution Pharma, Inc.	USA	50
Orexo AB	Sverige	27/28
Outpost Medicine, LLC	USA	26
Northsea Therapeutics BV	Holland	20
Reaplix ApS	Danmark	23
Rgenix Inc.	USA	24
Spruce Biosciences, Inc.	USA	60
Stargazer Pharmaceuticals, Inc.	USA	79
Symphogen A/S	Danmark	28
SynLab	Storbritannien	22
Unchained Labs, Inc.	USA	39
Vantia Ltd.	Storbritannien	79/45

1) Novo Holdings A/S ejer sammen med Novo Nordisk A/S 51% af aktierne i NNIT A/S, hvorfor selskabet er klassificeret som dattervirksomhed.

2) Ud over de nævnte selskaber har NNIT A/S, Sonion HoldCo A/S og Xellia HoldCo A/S egne datterselskaber.

3) Novo Holdings A/S' investeringer i life science virksomheder er foretaget med samme formål som øvrige investeringer, hvorfor værdien heraf indgår under "Øvrige investeringer" i balancen.

Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S

Dattervirksomheder per region	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Europa		
S.A. Novo Nordisk Pharma NV	Belgien	100
Novo Nordisk Pharma d.o.o.	Bosnien-Hercegovina	100
Novo Nordisk Pharma EAD	Bulgarien	100
Novo Nordisk Pharmatech A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region Europe A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region Europe Pharmaceuticals A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Farma OY	Finland	100
Novo Nordisk, France	Frankrig	100
Novo Nordisk Production SAS	Frankrig	100
Novo Nordisk Hellas Epe.	Grækenland	100
Novo Nordisk B.V.	Holland	100
Novo Nordisk Limited	Irland	100
Novo Nordisk S.P.A.	Italien	100
Novo Nordisk Hrvatska d.o.o.	Kroatien	100
UAB Novo Nordisk Pharma	Litauen	100
Novo Nordisk Farma dooel	Makedonien	100
Novo Nordisk Scandinavia AS	Norge	100
Novo Nordisk Pharmaceutical Services Sp. z.o.o.	Polen	100
Novo Nordisk Comércio Produtos Farmacêuticos Lda.	Portugal	100
Novo Nordisk Farma S.R.L.	Rumænien	100
Novo Nordisk Health Care AG	Schweiz	100
Novo Nordisk Pharma AG	Schweiz	100
Novo Nordisk Pharma d.o.o. Belgrade (Serbia)	Serbien	100
Novo Nordisk Slovakia s.r.o.	Slovakiet	100
Novo Nordisk d.o.o.	Slovenien	100
Novo Nordisk Pharma S.A.	Spanien	100
Novo Nordisk Holding Limited	Storbritannien	100
Novo Nordisk Limited	Storbritannien	100
Ziylo Limited, United Kingdom	Storbritannien	100
Novo Nordisk Scandinavia AB	Sverige	100
Novo Nordisk s.r.o.	Tjekkiet	100
Novo Nordisk Pharma GmbH	Tyskland	100
Novo Nordisk Hungaria Kft.	Ungarn	100
Novo Nordisk Pharma GmbH	Østrig	100
Nordamerika		
Novo Nordisk Canada Inc	Canada	100
Novo Nordisk US Bio Production Inc.	USA	100
Novo Nordisk US Holdings Inc.	USA	100
Novo Nordisk Pharmaceutical Industries Inc	USA	100
Novo Nordisk Inc.	USA	100
Novo Nordisk Research Center Indianapolis, Inc.	USA	100
Novo Nordisk Research Center Indianapolis, Inc.	USA	100
Japan & Korea		
Novo Nordisk Pharma Ltd.	Japan	100
Novo Nordisk Region Pacific A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Pharma Korea Ltd.	Syd Korea	100

Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S

Dattervirksomheder per region	Hjemsted	Kapitalandel (%)
International Operations		
Aldaph SpA	Algeriet	100
Novo Nordisk Pharma Argentina SA	Argentina	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals Pty. Ltd.	Australien	100
Novo Nordisk Pharma (Private) Limited	Bangladesh	100
Novo Nordisk Produção Farmacêutica do Brasil Ltda.	Brasilien	100
Novo Nordisk Farmacêutica do Brasil Ltda.	Brasilien	100
Novo Nordisk Farmacêutica Ltda	Chile	100
Novo Nordisk Columbia SAS	Columbia	100
Novo Nordisk Pharma Operations A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region International Operation A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Egypt LLC	Egypten	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals (Philippines) Inc	Filippinerne	100
Novo Nordisk Pharma Gulf FZ-LLC	Forenede Arabiske Emirater	100
Novo Nordisk India Private Limited	Indien	100
Novo Nordisk Service Centre (India) Pvt. Ltd.	Indien	100
PT. Novo Nordisk Indonesia	Indonesien	100
Novo Nordisk Pars	Iran	100
Novo Nordisk Ltd	Israel	100
Novo Nordisk Kazakhstan LLP	Kazakhstan	100
Novo Nordisk Kenya Ltd	Kenya	100
Novo Nordisk Pharma SARL	Libanon	100
Novo Nordisk Pharma (Malaysia) Sdn Bhd	Malaysia	100
Novo Nordisk Pharma Operations (BASEA) Sdn Bhd	Malaysia	100
Novo Nordisk Pharma SAS	Marokko	100
Novo Nordisk Mexico S.A. de C.V.	Mexico	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals Ltd.	New Zealand	100
Novo Nordisk Pharma Limited	Nigeria	100
Novo Nordisk Pharma (Private) Limited	Pakistan	100
Novo Nordisk Panama S.A.	Panama	100
Novo Nordisk Peru, S.A.C.	Peru	100
Novo Nordisk Limited Liability Company	Rusland	100
Novo Nordisk Production Support LLC	Rusland	100
Novo Investment Pte Limited	Singapore	100
Novo Nordisk Pharma (Singapore) Pte Ltd	Singapore	100
Novo Nordisk Lanka (PVT) Ltd	Sri Lanka	100
Novo Nordisk (Pty) Limited	Sydafrika	100
Novo Nordisk Pharma (Thailand) Ltd	Thailand	93
Novo Nordisk Tunisie SARL	Tunesien	100
Novo Nordisk Sağlık Ürünleri Tic Ltd Sti	Tyrkiet	100
Novo Nordisk Ukraine, LLC	Ukraine	100
Novo Nordisk Venezuela Casa de Representación C.A.	Venezuela	100
Region Kina		
Novo Nordisk Hong Kong Limited	Hong Kong	100
Novo Nordisk (China) Pharmaceuticals Co., Ltd.	Kina	100
Beijing Novo Nordisk Pharmaceuticals Science & Technology Co., Ltd.	Kina	100
Novo Nordisk Pharma (Taiwan) Ltd	Taiwan	100
Øvrige dattervirksomheder		
NNE A/S	Danmark	100
NNIT A/S	Danmark	18

Dattervirksomheder af NNE A/S

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
NNE AB	Sverige	100
NNE inc	USA	100
NNE SAS	Frankrig	100
NNE AG	Schweiz	100
NNE SA	Belgien	100
NNE Limited	Indien	100
NNE Pharmaplan OOO	Rusland	100
Pharmaplan SPOL s.r.o.	Tjekkiet	100

Dattervirksomheder af NNIT A/S

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
NNIT (Tianjin) Technology Co.Ltd	Kina	100
NNIT Philippines Inc	Filippinerne	100
NNIT Switzerland AG	Schweiz	100
NNIT Germany GMBH	Tyskland	100
NNIT Inc.	USA	100
NNIT Czech Republic s.r.o.	Tjekkiet	100
NNIT UK Ltd	Storbritannien	100
Scales A/S	Danmark	100
Scales AS	Norge	100
Scales AB	Sverige	100

Dattervirksomheder af Novozymes A/S

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Novozymes BioAg S.A.	Argentina	100
Novozymes Australia Pty. Ltd.	Australien	100
Novozymes Belgium BVBA	Belgien	100
Novozymes Latin America Ltda.	Brasilien	100
Novozymes BioAg Productos Para Agricultura Ltda.	Brasilien	100
Novozymes BioAg Limited	Canada	100
Novozymes Canada Limited	Canada	100
Novozymes Bioindustrial A/S	Danmark	100
Novozymes Bioindustrial China A/S	Danmark	100
Novozymes Biopharma DK A/S	Danmark	100
Novozymes BioAg A/S	Danmark	100
Novozymes France S.A.S	Frankrig	100
Novozymes Netherlands BVBA	Holland	100
Novozymes Hong Kong Ltd.	Hong Kong	100
Novozymes South Asia Pvt. Ltd.	Indien	100
Novozymes Italia S.r.l.	Italien	100
Novozymes Japan Ltd.	Japan	100
Novozymes (China) Biotechnology Co. Ltd.	Kina	100
Novozymes (China) Investment Co. Ltd.	Kina	100
Novozymes (Shenyang) Biologicals Co. Ltd.	Kina	100
Suzhou Hongda Enzyme Co. Ltd.	Kina	96
Novozymes Malaysia Sdn. Bhd.	Malaysia	100
Novozymes Mexicana, S.A. de C.V.	Mexico	100
Novozymes Mexico, S.A. de C.V.	Mexico	100
Novozymes RUS LLC	Rusland	100
Novozymes Switzerland AG	Schweiz	100
Novozymes Switzerland Holding AG	Schweiz	100
Novozymes Singapore Pte. Ltd.	Singapore	100
Novozymes Spain S.A.	Spanien	100
Novozymes UK Ltd.	Storbritannien	100
Novozymes Sweden AB	Sverige	100
Novozymes South Africa (Pty) Ltd.	Sydafrika	100
Novozymes Korea Limited	Sydkorea	100
Novozymes (Thailand) Limited	Thailand	100
Novozymes Enzim Dis Ticaret Limited Sirketi	Tyrkiet	100
Novozymes Deutchland GmbH	Tyskland	100
Orfanobalance GmbH	Tyskland	100
Novozymes BioAg, Inc.	USA	100
Novozymes Biologicals, Inc.	USA	100
Novozymes Blair, Inc.	USA	100
Novozymes, Inc.	USA	100
Novozymes North America, Inc.	USA	100
Novozymes US, Inc.	USA	100

